

Jesenice dz

Novice

220040191,2

COBISS

KNJIŽNICA JESENICE

Poštnina plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE
Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

TISKOVINA

Tje na otok z valovami obdani,
v današnjih dnevih božjo pot Marije;
v dnu zad stojé snežnikov velikani,
poljá, ki spred se sprósti, lepotije
ti kaže Bléški grad na levi strani,
na desn i griček se za gričam skrije.
Dežela kranjska nima lepšga kraja,
ko je z okolšno ta, podoba raja.

dr. France Prešeren

Vsebina

UVODNIK

- Rezultate preteklega leta želimo še izboljšati
20 KLJUČEV

- Kaj je novega na projektu 20 ključev

POPSIJEV KOTIČEK

- Avtomatizacija merilnika laka

- Razpis

INOVACIJE

- Seznam koristnih predlogov

VODENJE KAKOVOSTI

- Revizija dokumentacije

EKOLOGIJA

- Energija in okolje

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

- Sistem varovanja pred padcem pri delu na višini -
varovalni pasovi s pripadajočo opremo

PROJEKTI

- Ciljno spremljanje rabe energije

- Število Cost Driverjev poganja stroške

NOVICE IZ TOVARNE

- Vroče testiranje VOD naprave v Jeklarni

- Ponovno imenovanje članov posloводства

- Januarski rezultati vroče valjarne še boljši od lanskega leta

- Okvara 160t dvigala v Jeklarni

- Rekordna dnevna proizvodnja v Jeklarni

- Poslovanje v januarju

- Proizvodnja v januarju

KADROVSKA GIBANJA

- Jubilanti dela

- Odsotnost

- Gibanje poškodb pri delu

- Konflikt - izguba ali pozitivna vzpodbuda

- Odškodninski zahtevki za telesne poškodbe

NOVICE IZ TRŽIŠČA JEKLA

- Cene fero kroma

IZ SVETA JEKLA

- Rekord pri sekvenčnem ulivanju

BODICE

NI MI VSEENO!

IZ NAŠE ZGODOVINE

- Izvlečki iz železarja 12/53 in 1/54

KULTURA - RAZVEDRILO - PROSTI ČAS

- Prešernova zibelka

- Anketa

- Ptice iz Prešernovih Poezij

- Intervju

- Iz Mirove popotne torbe

- 2. mesto v mednarodni hokejski ligi

- Snežnik

- Špikov kot

- Nagradna križanka

Novice so interni časopis SŽ Acroni, naklada 2000 izvodov.

Uredniški odbor: Ljubo Osovnikar, Polonca Marjanovič,
Aleš Lagoja, Lilijana Markež, Nataša Karo.

Fotografije: Tone Kelbl, Lilijana Markež,
arhiv Tiskarna knjigovoznica Radovljica, Muzej Jesenice.
Križanke in uganke Drago Ronner.

Novice izhajajo enkrat mesečno.
Oblikovanje in tisk Tiskarna knjigovoznica Radovljica.

Vremena Kranjcem bodo se zjasnile,

jim milši zvezde kakor pred sijale,...

je zapisal dr. France Prešern, ki smo se ga spomnili tudi v našem časopisu. A le vera in upanje v boljše čase ne bo dovolj. Tudi letos bo treba pošteno zavihati rokave. Kako bomo prišli do še boljših rezultatov je napisano v Uvodniku.

Dela na nekaterih investicijskih projektih se zaključujejo. Poteka vroče testiranje naprave VOD.

V zadnjih dneh januarja je skupščina družbe ponovno imenovala člana posloводства, ki jima je potekel mandat, g. Ljuba Osovnikarja za namestnika glavnega direktorja in g. Branka Banka za tehničnega direktorja.

Kljub nekaterim težavam poročajo iz profitnih centrov o dobrih rezultatih. 24. januarja so v Jeklarni izdelali 21 sarž, kar je v 16-letnem delovanju najboljši rezultat, boljši od lanskih pa so tudi rezultati januarske proizvodnje v Vroči valjarni.

Središče Saigona

Novice končujemo s prispevki, ki bodo gotovo pritegnili vašo pozornost. Sodelavec Miro nam predstavlja daljne dežele, RTC Žičnice Kranjska Gora pa poklanjajo nagrade za vnete reševalce križank.

REZULTATE PRETEKLEGA LETA ŽELIMO ŠE IZBOLJŠATI

Že od septembra poteka v Acroniju projekt CELOVITE OPTIMIZACIJE PODJETNIŠKIH PROCESOV. Po temeljiti analizi procesov, v katero je bilo vključenih približno 400 zaposlenih, je sledila odobritev ukrepov s strani nadrejenih in vodstva podjetja. Na osnovi odobrenih ukrepov je bila konec januarja izvedena javna predstavitev in s tem prižgana zelena luč za izvedbo dejanskih ukrepov za optimizacijo poslovanja in s tem posledično zniževanje stroškov.

Zavedati se moramo, da papir vse prenese in da smo na začetku dvoletne mukotrpne poti, ko moramo papirnate učinke prenesti v stvarnost. Zagotovili smo sistem mesečnega in trimesečnega ugotavljanja učinkov, tako da bomo že v mesecu aprilu vedeli, kako uspešno se je začel projekt.

Cilji, ki so si jih postavili posamezniki, so dobra osnova za delo delovnih skupin na »ključih«. Pričakujemo pogostejše kratke delovne sestance, samoiniciativnost in tekmovalnost. Oglasne table so lahko nazoren kazalec tekočih aktivnosti in že doseženega.

V februarskih novicah objavljamo tudi razpis motivacijskih nagrad za področje inovacij oziroma koristnih predlogov za letošnje leto. Rezultate preteklega, zelo uspešnega leta želimo še izboljšati. Smo kolektiv s 1.400 zaposlenimi in groba matematika petih koristnih predlogov na zaposlenega v enem letu nas pripelje do števila 7.000 koristnih predlogov. Če jih uspešno realiziramo samo polovico, bomo realizirali velike prihranke in učinke. Splošni pogoji poslovanja, konkurenca in razvojne usmeritve nas silijo v nenehne spremembe, izboljšave ter ukrepe. Uspešna izvedba le-teh nam bo omogočila ohraniti konkurenčni položaj, izvedbo nadaljnjih naložb v posodobitve, izboljšanje delovnih pogojev, ekologijo in nenazadnje v nagrajevanje uspešnega dela.

Največji kapital Acronija smo zaposleni in upam, da se vedno bolj gradi zavest, da delamo za sebe in za dolgoročno varnost svojega delovnega mesta. Iz uspešnega dela nas zaposlenih pa se gradi tudi uspešnost podjetja. Imamo pravico kritično presojati uspešnost dela svojih sodelavcev, podrejenih in nadrejenih in v primerih, ko se ne dela dobro, tudi kritično nastopiti. Tudi v takih primerih je potrebno ohraniti primerno kulturo dialoga; je pa prav, da se odneha šele takrat, ko se stvari spremenijo na bolje.

V prihodnjih mesecih bo prihajalo do zmanjševanja števila zaposlenih na režijskih delovnih mestih, kar pomeni večje delovne obremenitve za ostale. Realno pričakujem, da bomo skozi uspešno izvedbo metode 20 ključev, optimizacijo podjetniških procesov in masovno inovativnost, uspeli zagotoviti še uspešnejše poslovanje. Zato me včasih zbode pripomba, zakaj se na navedenih projektih premalo dogaja. Zaenkrat še nikomur nismo prepovedali ali onemogočili dela na navedenih projektih, zato pričakujem več vaše iniciativnosti in vaš pozitiven vzgled za ostale zaposlene.

Kot odgovoren bom storil vse za uspeh navedenih projektov in s tem uspešno poslovanje našega podjetja.

Namestnik glavnega direktorja
Ljubo Osovnikar

KAJ JE NOVEGA NA PROJEKTU »20 KLJUČEV«?

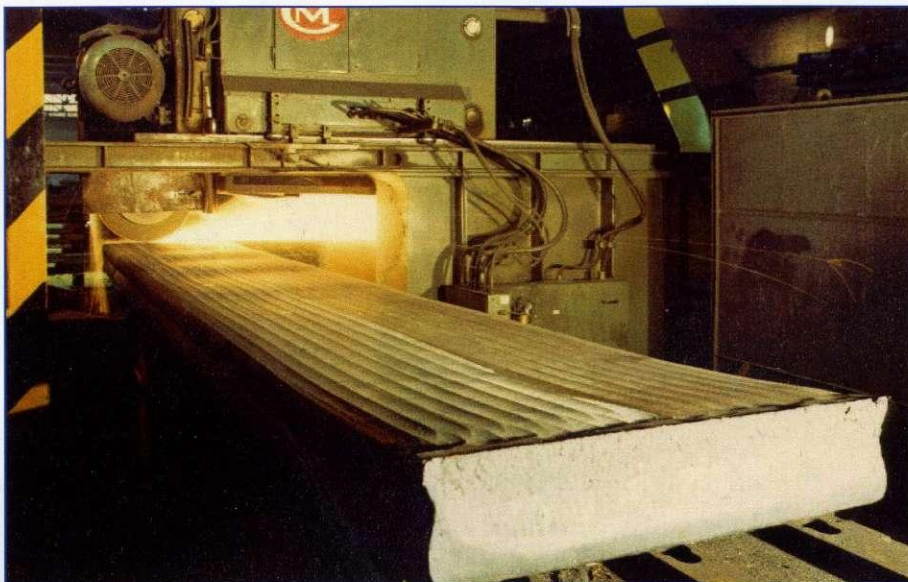
Že v lanskem letu smo na projektu »20 ključev« opredelili cilj, da bomo ob že uveljavljenih ključih 1, 2 in 3 postopno aktivirali dejavnosti tudi na ključih 6, 7, 9, 17, 19, 20. Na nekaterih področjih smo že pripravili akcijske načrte in vsebine dela, ki bodo posredovane delovnim skupinam, tako da se vsi podrobno seznanimo z vsebinami, možnostmi in aktivnostmi na posameznih ključih. Obenem pa smo se, glede na prakso v drugih podjetjih, dogovorili, da se projektno lotimo ureditve neke delovne naprave, kjer bomo integrirali vsebine vseh do sedaj uvedenih ključev in ključev, ki šele bodo aplicirani v sistem projekta »20 ključev« v letu 2004.

V zadnjem času prevladuje mnenje, da postopno uvajanje posameznih ključev ne daje optimalnih rešitev, takšne pa so tudi naše izkušnje, ki so se pokazale pri izvajanju nekaterih aktivnosti. Vzrok je v poznejši koordinaciji posameznih aktivnosti, strokovnjakov za posamezni ključ in strokovnih služb. Zato smo se dogovorili, da pilotno izvedemo projekt, kjer bodo strokovnjaki za posamezni ključ vključeni že v začetni fazi, prav tako pa tudi vsi tisti, ki bodo aktivno delovali na poteku posameznih aktivnosti.

Za izvedbo pilotnega projekta bomo izkoristili čas letnega remonta na brusilnem stroju CMS v sektorju Valjarna, v PC Vroča predelava. Predvideni potek aktivnosti bo sistematično zajel vse

Analiza sedanjega stanja, kjer so ugotovljena odstopanja, ki bodo v nadaljevanju deležna posebne pozornosti in načrtovanja ukrepov za odpravo motenj, je že izdelana. Izdelana je tudi podrobna analiza časovnih vrednosti za leta 1999, 2000, 2001, 2002 in 2003, tako da z veliko gotovostjo lahko ugotovimo kritična odstopanja in potrebne smeri delovanja projektnega tima.

Glavni namen in cilj delovanja je humanizacija dela, optimizacija dela in odprava odstopanj od pričakovanih stanj na posameznih

segmentih delovnih sistemov. Ožji projektni team je načrtoval vsebine, s katerimi bodo seznanjeni sodelavci iz proizvodnje in vzdrževanja, ki bodo kot člani širšega tima zadolženi za izvedbo predlaganih rešitev. Poleg tega sami poznajo največ »žuljev«, ki vsakodnevno grenijo delo sodelavcev brusilcev, zato bodo dobrodošla vsa znanja, izkušnje in predlogi, da dosežemo skupni rezultat.

Člani ožjega tima pilotnega projekta »optimizacija delovanja CMS«, ki bo vodil in usmerjal delo, so: dr. Marjan Trstenjak, Branko Strmole, Zvone Miklič, Avguštin Novšak, Marjan Lah in Nataša Karo. Najpomembnejši člani pa bodo vsi sodelavci, ki bodo aktivno sodelovali in bodo s svojim znanjem, izkušnjami, prizadevnostjo in pripravljenostjo za realizacijo skupnih ciljev tudi največ prispevali k realizaciji projekta. Namen pilotnega projekta je tudi vzpodbujati in utrjevati teamsko delo v vseh elementih. Doseženi rezultati pa bodo naš skupen uspeh. Odražal se bo v večjem učinku dela, boljši urejenosti delovnega mesta, večjem zadovoljstvu sodelavcev in nižjih stroških brušenja. O poteku dela in rezultatih se bomo sproti oglašali.

Še misel sonarodnjakov g. Iwaa Kobajašija (avtorja sistema 20 ključev):

Izkušnja ni nekaj, kar se ti zgodi. Izkušnja je tisto, kar se naučiš iz dogodka!

elemente delovnega sistema pri brušenju slabov. Skupno bomo poiskali tiste kritične točke delovanja, ki bodo »prinesle« izboljšanje stanja pri obratovanju naprave, obenem pa izboljšale pogoje dela in zvečale učinkovitost.

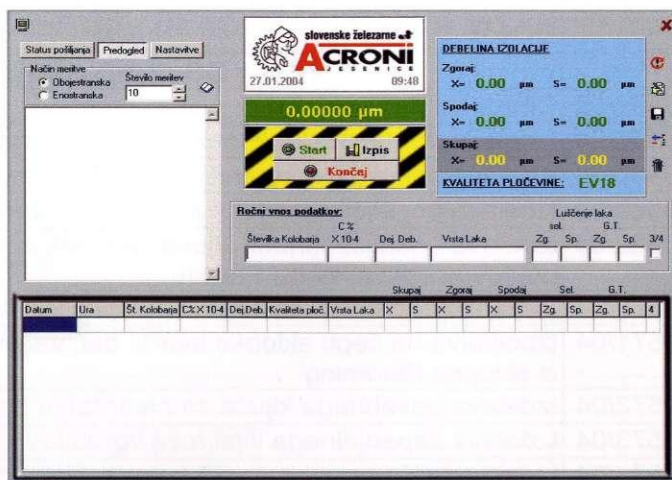
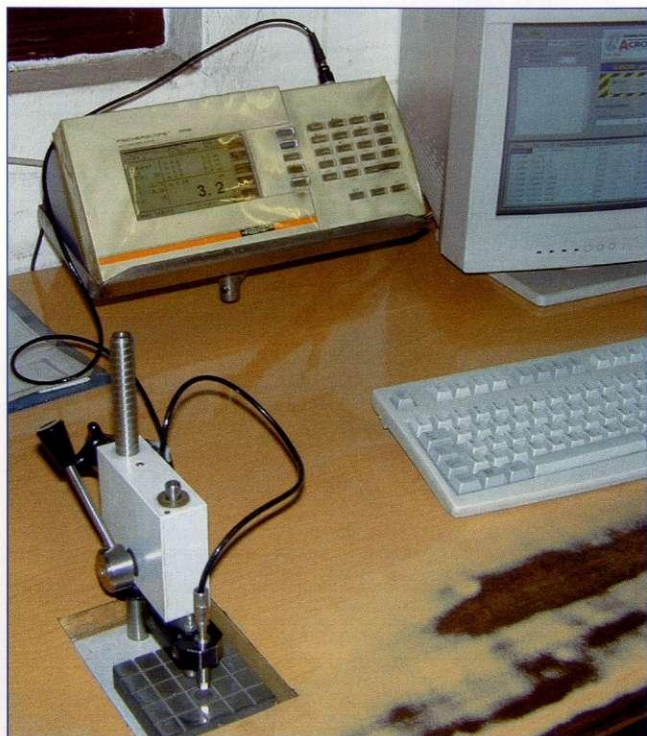
Marjan Lah

AVTOMATIZACIJA MERILNIKA LAKA

V laboratoriju za elektro-magnetne meritve v HVB so izrazili željo po preprostejšem načinu merjenja na aparatu za merjenje debeline laka dinamo pločevine Fischerscope MMS, zato sem na oddelku Procesna avtomatika, kjer opravljam praktično izobraževanje, izdelal program za avtomatsko zajemanje in prenos podatkov. Program omogoča lažje meritve, kalibracijo in vnos podatkov. Pri

Fotografija levo: aparat za merjenje debeline laka, zgoraj pa prikaz programa za vnos podatkov.

sami meritvi debeline laka dinamo pločevine se skrajša čas merjenja in preverjanja aparata. Ročni vnos samih meritev v »knjigo CRNO« in »Kopo« poteka sedaj avtomatsko. Tako se zmanjša možnost napak, do katerih je prihajalo zaradi ročnega vnosa. Rezultati samih meritev: debeline laka, vrsta laka, vsebnost ogljika in luščenje dinamo pločevine so takoj na vpogled vsem uporabnikom »Kope«. S tem se skrajša čas dotoka informacij od magnetnih meritev do ostalih uporabnikov in predvsem na sami liniji CRNO, kjer lahko hitreje prilagodijo pogoje peči in lakiranja. Podatki vseh meritev so shranjeni v računalniku za dobo enega leta. S tem se poenostavi delo pri statistični obdelavi podatkov in tudi pri reševanju raznih reklamacij glede debeline laka. Za pomoč se zahvaljujem sodelavcem na Procesni avtomatiki.

Luka Brejc

RAZPIS

Tudi v letu 2004 bomo v okviru projekta POP ter sistema stalnih izboljšav in inovacij podelili sledeča priznanja:

1. Priznanje Inovator leta
2. Priznanje Inovacija leta za področje varnosti in zdravja pri delu
3. Priznanje Inovacija leta za področje ekologije
4. Priznanje Inovacija leta z največjo gospodarsko koristjo
5. Priznanje Inovacija leta
6. Priznanje Najinovativnejša delovna skupina - proizvodnja
7. Priznanje Najinovativnejša delovna skupina - službe
8. Priznanje Najinovativnejša organizacijska enota

Poleg tega bomo izvedli tudi igro na srečo 3i boben. Pravico do udeležbe pri tem žrebanju ima vsak sodelavec, ki realizira najmanj tri izboljšave, tako da za vsake tri izboljšave dobi eno srečko.

Izvedli bomo tudi športno tekmovanje za 3i pokal. Pravila bodo enaka kot lani, le da je kriterij za kvalifikacije letos ostrejši: povprečje dveh realiziranih koristnih predlogov na člana delovne skupine.

Pravilniki, iz katerih boste lahko pridobili podrobnejše informacije, so objavljeni na intranetu:

<http://intranet.acroni.si/inovacije/>

Avugst Novšak

SEZNAM KORISTNIH PREDLOGOV

EMŠKP	NAZIV REALIZIRANEGA KORISTNEGA PREDLOGA - JANUAR 2004	prijava
DS Kaskaderji - PC VP / VV		
0565/04	Oporni valji - Steckel	13.1.04
0566/04	Izdelava pripomočka za menjavo blazin (male) - Blooming	"
0567/04	Izdelava police za sortiranje podlog opornega valja Steckel	"
0568/04	Izdelava podaljšanega ključa za lažji dostop do disceling rampe na Bloomingu	"
0569/04	Izdelava podaljšan.inbus ključa za montažo in demontažo pokrovov del.valjev na Stecklu	"
0570/04	Varovalo čepa proti izpadanju-sklopka kvarto delovnih valjev na Bloomingu	"
0571/04	Izboljšava na čepu sklopke kvarto del. valjev za lažji izvek le-tega iz sklopke Blooming	"
0572/04	Izdelava posebnega ključa za centriranje grup oprijemnih valjčnic H.N.	"
0573/04	Izdelava zapenjalnega vijaka za vgraditev in izgraditev tlačnih vreten - Blooming	"
0574/04	Izdel.podaljšanega ključa 19 mm za vijake pokrovov opornih valjev - Blooming	"
0575/04	Izdel. podaljšanega ključa 36 mm za vijake matice kvarto delovnih valjev - Blooming	"
0576/04	Ureditev prostora za sortiranje odpadkov - delavnica vzdrževanja VV-strojno	"
0577/04	Izdelava vijakov za montažo in demontažo plošč - Steckel	"
0578/04	Izdelava posebnega ključa za centriranje zračnosti el. magnetne sklopke - Blooming	"
0579/04	Izdelava distančnikov ležajnega vstavka spodnjega opornega valja - Steckel	"
0580/04	Izdelava snemalne plošče za demontažo zobnikov valjčnic - Blooming-Steckel	"
0581/04	Izdel.podaljšanega inbus vijaka za lažji dostop in montažo dvodelnega obroča-Steckel	13.1.04
DS Tevebajski - PC VP / VV		
0591/04	Osvetlitev stopnic na potisni peči	26.1.04
0592/04	Namestitev prijemalnih obročev-Edger nastavna Blooming	"
0593/04	Zamenjava novega stikala s tipkalom za zasilni izklop-kabina meril.mesta Blooming	26.1.04
DS Dobre vile - PC VP / VV		
0582/04	Izklop valjčnih miz 7,8,9 in sekatorjev ob zaustavitvi ali z zasilnim izklopom-proga 2400	20.1.04
0583/04	Izdelava signaliz. in zaustavitve valjčne mize 9 na progi 2400	20.1.04
DS Sodelavci - PC VP / VV		
0596/04	Izdelava nosilne police za TV monitorje - Steckel	28.1.04
DS Hudci - PC HP		
0562/04	Radio-video nadzor peskarja - SCAP	6.1.04
0590/04	Osciliranje valjčnice v peči ob ustanovitvi linije-linija CRNO	23.1.04
DS Zajčki - Službe		
0594/04	Programska rešitev obvladovanja kontnih planov - PA	28.1.04
0595/04	Izboljšava etalona črno telo Land R 1200P	28.1.04
DS Vijolice - Službe		
0559/04	Podaljšanje vrat v pisarno zaradi prepiha - pisarna TK	5.1.04
0560/04	Obrazec za komisijski pregled blokirane materiala	"
0561/04	Vlaganje diagramov debeline v spremne kartice za TVT	5.1.04
DS RAČ-KO - Službe		
0584/04	Izdelava obrazca za povračilo obrač.in izplačilo nadomestil delov. invalidom II. kat.	22.1.04
0585/04	Ureditev elektronskega pošiljanja podatkov za plače Gorenjski banki	"
0586/04	Ureditev elektronskega pošiljanja odtegljajev za stanovanje / Stan.podjetju Ravne	"
0587/04	Ureditev elektronskega sprejem.in pošiljanja podat. za MAGNA kartico-Petrol d.o.o.	"
0588/04	Ureditev elektron.sprejem.in pošilj.podatkov za življ.zavarov. delavcev/Acroni-Zav.Triglav	"
0589/04	Izdelava obrazca "Zahtevek za refundacijo "	22.1.04
0597/04	Ureditev elektronskega pošiljanja podatkov za plače Abanki	30.1.04
0598/04	Ureditev elektronskega pošiljanja podatkov za plače NLB	30.1.04

EMŠKP	NAZIV REALIZIRANEGA KORISTNEGA PREDLOGA - JANUAR 2004	prijava
DS Steber - Službe		
0563/04	Izdelava predloge za računal.vpis in izpis metal.določitev jeklenih peskov na RR	12.1.04
0564/04	Uvedba obrazca za metalograf. določitve jeklenih peskov na RR	12.1.04
DS Čuki - PC VP / JE		
0599/04	Pridobitev prostora zaradi umika slepe brame formata 160 mm	30.1.04
0600/04	Čiščenje in ureditev omare za distančnike	"
0601/04	Montaža hidrantnih omaric z pripomočki	"
0602/04	Pridobitev koristnega prostora z odstanitvijo dotrajanega kontejnerja za jalovino	"
0603/04	Izdelava zaščitne ograje na vozu slepe brame	"
0604/04	Priprava V.P. kota +11 - podest	"
0605/04	Izdelava stopnic za lažji doseg in kontrolo valjčnic in šob v komori pod segmenti 1-5	"
0606/04	Zatesnitev-komora KL (popravilo vrat in nova okna)	"
0607/04	Organizacija dostave avtomata za napitke na delavnem mestu	"
0608/04	Stojalo za glave slepe brame	"
0609/04	Palete s livnimi praški	"
0610/04	Ureditev delovišča kota +11M - KL	"
0611/04	Popravilo in barvanje zaščitnih ograj - KL	"
0612/04	Demontaža palet na delavnem mestu - KL	"
0613/04	Popravilo drsnih vodil in oken na vzh. strani - KL	"
0614/04	Razrez starega kontejnerja za staro železo in ureditev prostora za novega	"
0615/04	Označitev delovišča kota +0 na KL	"
0616/04	Podaljšanje podesta za montažo cilindra (hidrav.) in ureditev razsvetljave z stikalom	"
0617/04	Zaščita proti brizganju talin za ponovčarje	"
0618/04	Zaščitni podest za žerjavovodje (radijsko vodenje žerjava)	"
0619/04	Zaščita pred zamenjavo stikala za dvig gasilcev V.P. in stikala za zasilno vožnjo - stolp L.P.	"
0620/04	Prilagodit.in obzidava novega pokrova kokile (spodnja).delovišče kota +11M kokila	"
0621/04	Stojalo za monobloke (nove)	"
0622/04	Namestitev in predelava stare banje za beljenje pokrovov za vmesno ponovco	"
0623/04	Montaža nosilca za obešanje dvizne vrvi	"
0624/04	Izdelava omarice za shranjevanje daljinca za radijsko vodeni žerjav	"
0625/04	Povečanje podesta na vozu št. 2 in montaža mreže na dno podesta voza	"
0626/04	Povečanje podesta na vozu št. 1 in montaža mreže na dno podesta voza	"

Karmen Blatnik

REVIZIJA DOKUMENTACIJE

Ustrezno dokumentiran proces je ena od glavnih zahtev sistema. Vzporedno s spreminjanjem in izpopolnjevanjem procesov se v obvladovanem sistemu spreminja tudi pripadajoča dokumentacija. Če se to, kar je napisano, v praksi res izvaja, občasno preverjamo in dokazujemo na presojah (notranjih in zunanjih), **skrbniki procesov pa smo to ravnovesje med napisanim in dejanskim izvajanjem odgovorni stalno vzdrževati in zagotavljati**. V ta namen občasno preverimo ustreznost dokumentov / izvedemo revizijo oziroma preverimo skladnost dokumentiranih:

- **zahtev** in načina obvladovanja procesa (presodimo potrebo po ukinutvi zastarelih dejavnosti in podvajanj ali pa ugotovimo potrebo po podrobnejšem opisu dejavnosti, ki vplivajo na kakovost procesa),

- **odgovornosti** (funkcije odgovornih oseb za izvajanje dejavnosti morajo biti v dokumentu nedvoumno prepoznavne in skladne z veljavnimi organizacijskimi shemami),

- **dokazil** o izvajanju zahtev (vzstropni in izstopni zapisi - obrazci in statusne oznake) ter

- **sklicev** na podrejene ali druge spremne dokumente...

reviziji obvestimo skrbnika originala, ki vodi evidenco o revizijah in

po potrebi prožimo spreminjanje dokumentov (z OB 05.01.01 in vsebino sprememb).

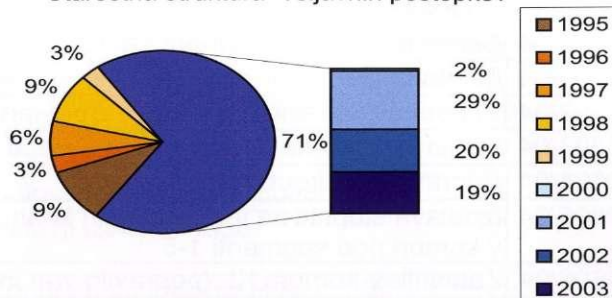
Leta 2000 smo začeli z intenzivnim posodabljanjem dokumentacije. Spreminjamo jo oblikovno in vsebinsko. Kjer je smiselno, ukinjamo razdrobljenost in podvajanja. Opise procesov združujemo v zaključene celote. Uporabnikom omogočamo vpogled preko intraneta.

Prvi graf prikazuje »starost« veljavnih izdaj postopkov. 71 % jih lahko štejemo med ažurirano dokumentacijo. To so postopki, ki so nastali ali bili nazadnje spremenjeni po letu 2000. 29 % dokumentacije pa ima starejši datum izdaje in zanjo z veliko verjetnostjo lahko trdimo, da je zastarela.

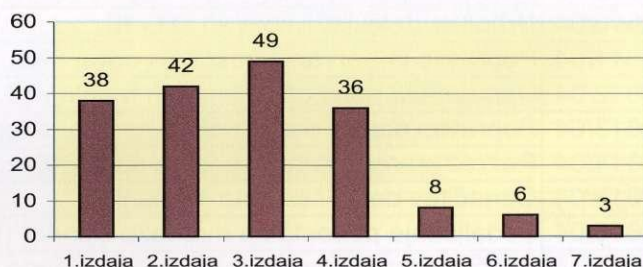
Trenutno je v sistemu kakovosti veljavnih 182 postopkov. Iz drugega grafa je razvidno, da jih je večina v 2., 3. ali 4. izdaji, torej so bili že večkrat popravljeni. Za dokumente, ki so v prvi izdaji, ni

nujno, da so stari, lahko so bili izdani lani, se pa najdejo med njimi tudi takšni, ki nosijo letnico pred 1999. Tem v žargonu pravimo »mina« in jih pri posodabljanju prednostno obravnavamo. Kar nekaj osnutkov novih izdaj je že v pripravi.

»Starostna struktura« veljavnih postopkov

Postopki po številu izdaj

Do konca leta 2004 načrtujemo:

imeti vse postopke z datumom izdaje od leta 2000 naprej in za vse veljavne postopke imeti dokaz o izvedeni reviziji.

Podatke o postopkih, vključno z datumi izdaj in revizij, si lahko ogledate na intranetni strani SVK/ Seznami/ Evidenca 2.nivoja.

Maja Presterel

EKOLOGIJA

ENERGIJA IN OKOLJE

Energija in energetika sta bistvena dejavnika človekovega okolja, od katerih je odvisen naš življenjski in kulturni standard ter gospodarski razvoj. Čeprav se vsi zavedamo, da brez energije, tako kot brez vode, zraka ali hrane, ni življenja in ne gospodarstva, dopuščamo, da jo nesmotrno izkoriščamo. Sonce je glavni vir energije na Zemlji. Fosilna goriva in biomasa so oblika uskladiščene sončne energije, vendar so te zaloge omejene. Njihovo izkoriščanje bomo omejevali zaradi klimatskih posledic na Zemlji. Ker bomo morali v bližnji prihodnosti še vedno kupovati velik del fosilnih goriv, ki bodo zaradi zmanjšanja zalog vedno dražja, se bomo morali naučiti še bolj gospodarno ravnati z njimi. Smotrna raba energije mora postati pravilo v gospodinjstvih, javnih službah in gospodarstvu. Dejavnosti, ki so energijsko potratne, bomo morali nadomestiti z energijsko in snovno primernejšimi. Varčna raba vseh oblik energije bo prispevala k zmanjšanju onesnaževanja okolja in odvisnosti od uvoza, kar bo tudi finančno ugodno. Posebno vprašanje predstavlja proizvodnja elektrike, ki je najprimernejša vrsta energije. Termoelektrarne (TE), ki pretvarjajo le okoli ene tretjine energije fosilnih goriv v elektriko, izpuščajo v ozračje številne škodljive pline, odpadno toploto in velike količine pepela. Hidroelektrarne (HE) ne onesnažujejo zraka, vplivajo pa na reke in potoke, iz katerih črpajo pogonsko energijo. Zajezitve, s katerimi se blaži naravno nihanje pretoka in ki omogočajo, da z zalogo vode proizvajamo elektriko v skladu s potrebami, so tudi vprašljive. Večina energetske pomembnih tekočih voda je hudourniške narave; voda nanaša v akumulacije HE mulj in prod, ki se v jezerih odlagata, na površju vodotoka pa jezovi zadržijo razno plavje. Z usedlinami se akumulacije zasipavajo in manjšajo. Morajo jih čistiti, kar je drago in zahtevno, ker je treba naplavinno nekje odložiti. So pa še drugi vplivi; naj omenimo vpliv na mikroklimo, prekinitev migracij rib ter zadrževanje (akumuliranje) škodljivih snovi v jezerskih usedlinah in vodi. Seveda pa je v primerjavi z uporabo fosilnih goriv njihov vpliv na okolje bistveno manjši. Ker uporabljajo obnovljivi vir energije, je njihova življenjska doba neomejena. Težave so tudi z malimi HE, če posegajo v čista povirja vodovja, kjer so se ohranili avtohtoni organizmi in endemiti. Proizvodnja z jedrskimi elektrarnami je prav tako vprašljiva zaradi jedrskih odpadkov. Tako bomo morali vedno bolj razmišljati o pridobivanju elektrike s pomočjo obnovljivih virov, ki pa imajo tudi na okolje čim manjši vpliv. To je izkoriščanje sončne energije, energije vetra in izkoriščanje geotermalne energije.

Andreja Purkat

SISTEM VAROVANJA PRED PADCEM PRI DELU NA VIŠINI – VAROVALNI PASOVI S PRIPADAJOČO OPREMO

Za dela na višini, kjer z drugimi načini varovanja ne moremo doseči zadostno raven varnosti, uporabljamo sistem varovanja z varovalnimi pasovi. V Acroniu se ta potreba kaže v primerih občasnih vzdrževalnih del, pri rekonstrukcijah in sanacijah delovne opreme in tistih posegih, kjer izvedba stabilne variante varovanja (delovni odri, ploščadi) ne pride v poštev.

Tudi Ocena tveganja za določene skupine del predpisuje niz ukrepov zaradi nevarnosti pred padcem z višine. Za izvedbo teh ukrepov so zadolženi vodje vzdrževanja in asistenti, v sodelovanju z varnostnimi inženirji.

Ustrezna osebna zaščita sredstva za delo na višini je težko izbrati. Zaradi velikih tveganj pri delu na višini je treba delavcem zagotoviti kakovostno in praktično opremo, ki mora biti ekonomsko upravičena in v skladu z veljavno zakonodajo. V Sloveniji na tem področju veljajo prevzeti standardi SIST EN 341, 353-1, 353-2, 354, 355, 358, 360, 361, 362, 364, 365 in 795.

Po podatkih Urada za varnost in zdravje pri delu je bilo v obdobju od aprila 1996 do aprila 1997 v Sloveniji 751 poškodb zaradi padca v globino, največ v gradbeništvu. Pomenijo 4,8 odstotka vseh poškodb, nastalih v Sloveniji v omenjenem časovnem obdobju. V svetovnem merilu je smrtnih poškodb zaradi padca kar 10 odstotkov vseh poškodb pri delu, kjer je posledica smrt delavca. Podatek je pomemben toliko bolj, če vemo da je resnost poškodbe zaradi padca v globino ponavadi večja.

Ukrepi za zmanjšanje nezgod

Če hočemo, da se bo število nezgod, ki so posledice padca v globino, zmanjšalo, bi morali delodajalci in delavci upoštevati nekaj osnovnih izhodišč:

- treba je vedeti, katera delovna mesta potrebujejo zaščitno opremo pred padcem;
- izbrati ustrezno osebna varovalno opremo za varovanje pred padcem v globino, ki bodo varovala delavca v določenih delovnih razmerah;
- osebna varovalna oprema, ki varuje pred padcem, mora biti izdelana in nameščena v skladu z zakonodajo in s priporočili proizvajalca;
- osebna varovalna oprema za varovanje pred padcem mora biti pregledana, preden jo delavci uporabijo;
- pri delu je treba upoštevati postopke za varno delo;
- delavce je treba poučiti o pravilni uporabi in vzdrževanju zaščitne opreme pred padcem.

Sistem Protecta International

Na slovenskem trgu je pestra ponudba osebnih zaščitnih sredstev za varno delo na višini. Med ponudniki izstopa proizvodno trgovska družba Zavas d.o.o.; ki zastopa francoskega proizvajalca osebne zaščitne opreme za delo na višini, mednarodno družbo Protecta International, ki se odlikuje še po tem, da svojim kupcem ponuja celovite sisteme in popolno servisno storitev za varovanje pred padcem pri delu na višini. Svoje poslanstvo širi prek lokalnih distributerjev.

Protecta International ima v svojem prodajnem programu tako

sisteme za varovanje delavca pri delu na višini, za reševanje kot tudi za varovanje bremen pred padcem. Najpomembnejši del prodajnega programa so sistemi za varovanje delavca pri delu na višini.

Posebna lastnost osebnih zaščitnih sredstev za varovanje pred padcem kot sistema je, da je prilagodljiv različnim delovnim mestom. Sistem je sestavljen iz več različnih komponent:

- sidriščne točke ali sidriščne opore, za katero velja, da mora imeti sidrišče nosilnosti najmanj 15.000 N (1500 daN) in mora biti v večini primerov postavljeno nad delavčevim pasom;
- konektorja (karabin, hitra spojka), ki mora zagotavljati pravilno povezavo med sidrišno točko in sistemom za zaščito pred padcem;
- varovalnega sistema, čigar naloga je, da prepreči prosti padec delavca;
- energijskih blažilnikov, ki so ponavadi integrirani v varovalni sistem. Uporabljamo jih, ko je sidrišna točka pod delavčevim pasom;
- varovalnega pasu, ki je potreben, da zadrži delavca ob morebitnem padcu ter prepreči, da bi se poškodoval.

Kupec izbere primeren sistem, potem ko si ogleda brezplačni pregledni katalog. Pri nakupu mu pomaga za to usposobljeno osebje podjetja Zavas d.o.o.; ki pripravi tudi demonstracijo opreme na kupčevih delovnih mestih.

Lahko izbiramo med naslednjo opremo:

- varovalni pasovi, ki so opora telesu pri morebitnem padcu in so osnovni del sistema;
- sidrišni konektorji, ki jih uporabljamo za pripenjanje na sidrišča (jeklene vrvi, kljuke, hitre spojke);
- karabin in kljuke, ki so povezovalni elementi med različnimi sklopi celotnega varovalnega sistema in imajo dvojni varnostni zapiralni sistem, ki preprečuje, da bi se odprli;
- energijski blažilniki padca, ki jih uporabimo, ko je sidrišna točka pod delavčevim pasom, delovna višina pa je najmanj šest metrov;
- konekcijske ali spojne vrvi, ki se uporabljajo kot varovalni sistem, ko se delavec med delom ne premika dosti. Maksimalna dolžina vrvi je dva metra.
- zadrževalniki padca - samopvratni navijalni mehanizmi, omogočajo prosto gibanje, ki naj bo nevarnosti nihanja čim bolj navpično, saj se dolžina kabla nastavlja avtomatsko;
- mobilni zadrževalniki padca, ki prosto drsijo po vrvi, kablu ali tirnici. Ob padcu samodejno zablokirajo.

Izdelki Protecte so izdelani tako, da izpolnjujejo pogoje tako novih slovenskih, evropskih (ISO, DIN) in ameriškega OSHA standarda. Vsi izdelki nosijo oznako CE.

Pri podjetju Zavas d.o.o. lahko kupec kupi posamične sklope omenjenih sistemov. Proizvajalec priporoča vzajemno uporabo originalnih komponent in le v tem primeru zagotavlja varnost.

Če se kupec odloči za nakup osebnih zaščitnih sredstev za varovanje pred padcem pri delu na višini, ima možnost celostnih storitev na področju izobraževanja in uvajanja v delo. Slovenski zastopnik Protecte International želi trgu ponuditi vse storitve, ki jih nudi matično podjetje. Kupcu je na voljo servisiranje izdelkov in tudi redni letni ali izredni pregledi opreme. Tovrstna celostna ponudba je na slovenskem trgu nova.

Izkazalo se je, da samo takšna pot pelje do boljšega zagotavljanja varnosti, v tem primeru varnosti pri delu na višini.

Priredil Janko Legat

CILJNO SPREMLJANJE RABE ENERGIJE

V marcu 2004 bomo začeli s tretjo fazo projekta uvajanja ciljnega spremljanja rabe energije. Cilj projekta je znižanje stroška za energijo z boljšim nadzorom nad porabo energije na osnovi specifičnih kazalcev ter nadgradnjo obstoječega sistema odgovornosti. Prva faza projekta je uvedla sistem ciljnega spremljanja proizvodnje in porabe komprimiranega zraka. Vgrajeni so bili ključni merilniki porabe komprimiranega zraka in električne energije ter vzpostavljen informacijski nadzorni sistem. Poraba komprimiranega zraka se spremlja v odvisnosti od obsega proizvodnje. Opazno je znižanje porabe komprimiranega zraka po letnem remontu 2003, predvsem na osnovi vestnega dela vzdrževalcev in nenazadnje stalnega opozarjanja sodelavcev energetike o nenormalno velikih porabah tudi v času, ko ni bilo proizvodnje. Prihranek lahko na ravni podjetja ocenimo na več kot 20 mio SIT letno.

Na osnovi pozitivnih izkušenj smo se odločili projekt ciljnega spremljanja rabe energije (CSRE) razširiti na celotno podjetje. Do marca 2004 smo v sistem poleg merilnikov tehnološke vode vključili tudi podatke o porabi električne energije, zemeljskega plina, pare in tehničnih plinov na ravni obratov. Programska oprema, ki omogoča vpogled v gibanje specifične porabe energije in proizvodnje na dnevni ravni, je že nameščena na vsaj dveh računalnikih odgovornih oseb v vsakem obratu.

Mesečna analiza specifičnih kazalcev

Datoteka

Ime analize specifičnih kazalcev: **Skupna poraba ACRONI**

Prikaz za mesec: **Januar** **2004**

Osveži Natisni

Ime specifičnega kazalca	Velikost Y	Strošek [SIT]	Velikost X	Specifična poraba Y / X	Enota specifične porabe	Ciljna vrednost	Prihranek [SIT]	Specifična poraba vsote	Kumulativni prihranek [SIT]
Specifična poraba električne energije	22.394.024	190.349.204	20.438	1.095,7	kWh / t	23.621.439	-10.433.031	1.095,7	-10.433.031
Specifična poraba zemeljskega plina	2.988.265	101.601.010	20.438	146,21	m ³ / t	2.805.297	6.220.921	146,21	6.220.921
Specifična poraba pare	4.286	32.145.000	20.438	0,2097	t / t	2.915,7	10.277.318	0,2097	10.277.318
Specifična poraba kisika	929.394	15.706.759	20.438	45,474	kg / t	1.073.556	-2.436.333	45,474	-2.436.333
Specifična poraba dušika	190.079	4.732.967	20.438	9,3003	kg / t	190.445	-9.102	9,3003	-9.102
Specifična poraba vodika	2.271	4.292.190	20.438	0,1111	kg / t	1.526,5	1.407.111	0,1111	1.407.111
Specifična poraba argona	39.081	3.869.019	20.438	1,9122	kg / t	30.179	881.347	1,9122	881.347
Specifična poraba komprimiranega zraka	4.539.930	6.809.895	20.438	222,13	m ³ / t	4.596.394	-84.696	222,13	-84.696
Specifična poraba vode	1.478.740	36.968.501	20.438	72,352	m ³ / t	1.390.000	2.218.501	72,352	2.218.501

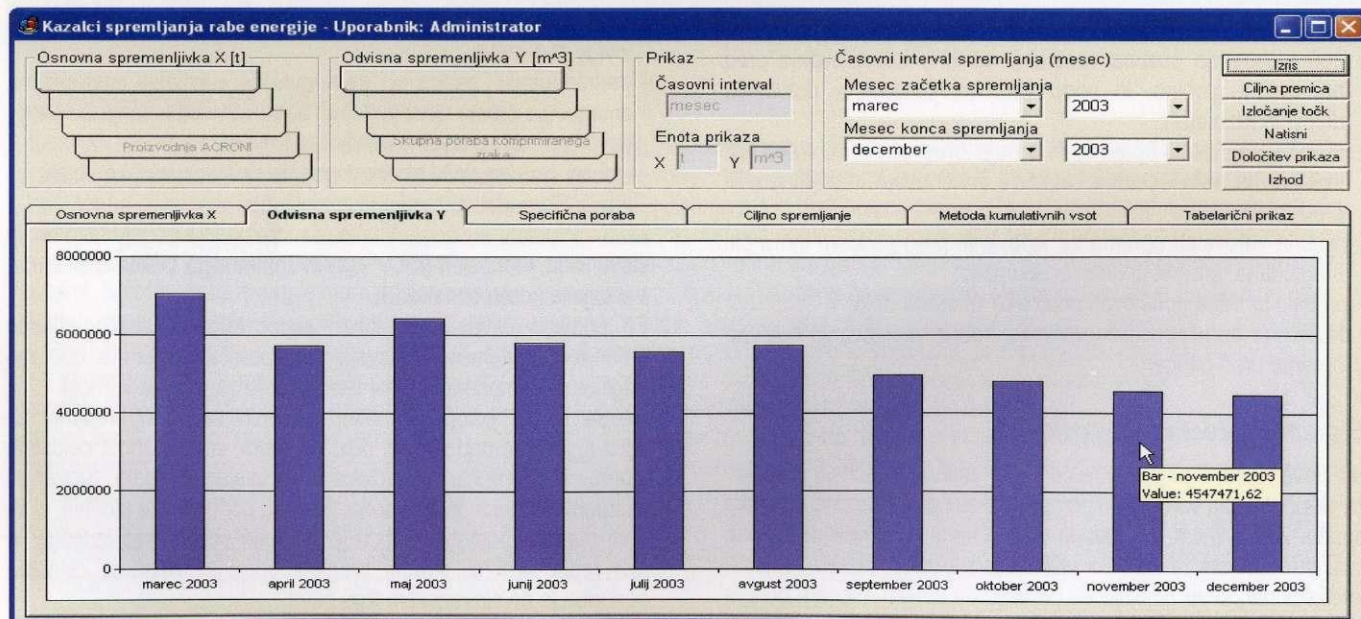
Spremeni izhodni datum: **Januar** **2004**

Določitev prikaza: Predhodni mesec Naslednji mesec Izhod

Zadnja osvežitev specifičnih kazalcev za izbrani mesec je bila izvedena: 10.2.2004 9:13:20

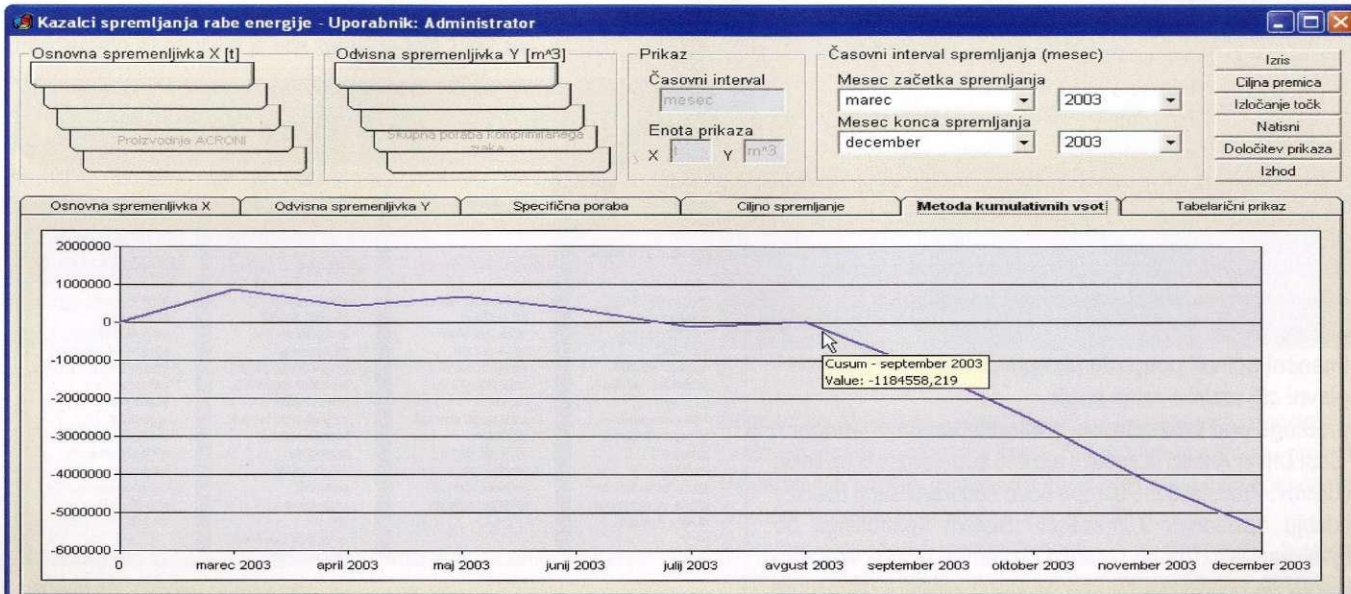
V nadaljevanju projekta se bodo vrstile informacijsko izobraževalne aktivnosti, ki bodo omogočile hitrejšo uvajanje sistema v strukturo podjetja. Postopno se bo povečevalo število računalnikov z nameščeno programsko opremo. V sistem se bodo dodajala nova merilna mesta oziroma določali novi specifični kazalci. Nadgrajevanje sistema spremljanja poteka najprej na področjih, kjer so možni opazni prihranki z enostavnimi ukrepi, ki ne zahtevajo visokih naložb. Želja projektne skupine je, da se vzorec nižanja porabe

energije, tako kot pri komprimiranem zraku, prenese tudi na ostale energente in tehnične pline. Za leto 2004 so že oblikovane ciljne premice po posameznih specifičnih kazalcih, ki so določene predvsem na osnovi porabe energije v letu 2003. Veliko specifičnih kazalcev določa visoka stopnja neodvisne porabe energije od obsega proizvodnje. Prav pri takšnih kazalcih so običajno možni največji prihranki.

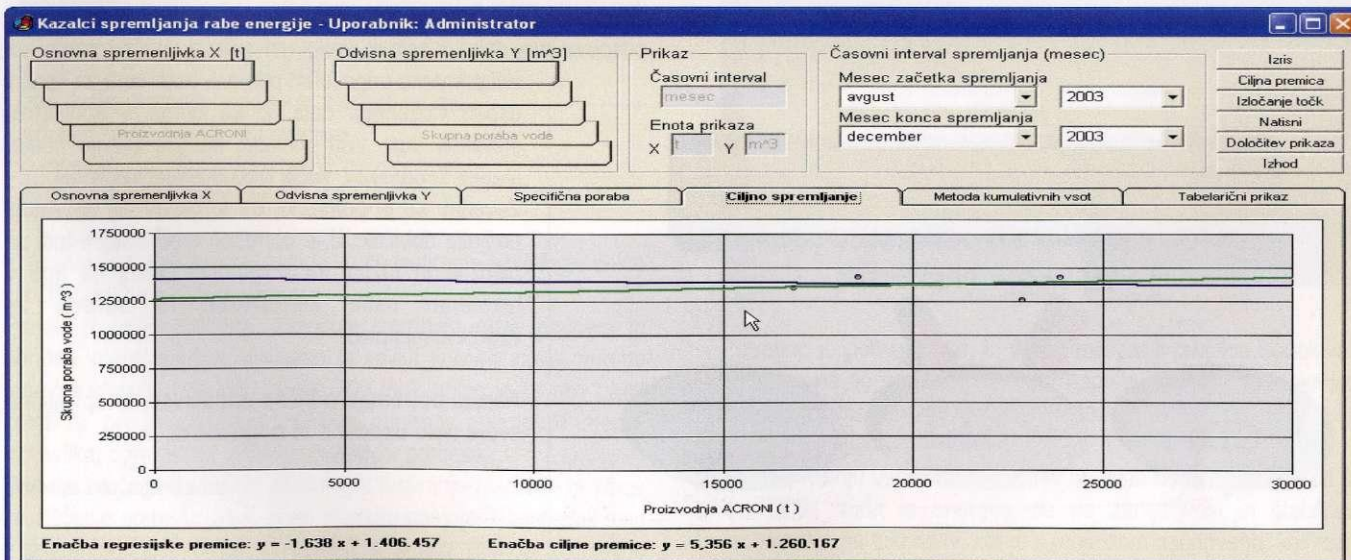
Gibanje porabe komprimiranega zraka na ravni podjetja kontinuirano pada. Mesečna poraba se je od začetka spremljanja v marcu 2003 iz 7,1 mio Nm³ znižala na 4,5 mio Nm³ v decembru 2003

M&T diagram (angleško: Monitoring and Targeting, diagram ciljnega spremljanja rabe energije) grafično prikazuje odvisnost med osnovno spremenljivko (proizvodnja, stopinjski dan...) in njej odvisno porabo energije v želenem časovnem intervalu. Dva glavna dejavnika sta raztros točk diagrama in naklon premice oziroma poraba energije, ki je neodvisna od osnovne vrednosti (presečišče regresijske premice s koordinatno osjo).

Cusum diagram porabe komprimiranega zraka pokaže na opazno zmanjšanje porabe po letnem remontu. Glede na specifično porabo komprimiranega zraka v prvi polovici leta se je v zadnjih štirih mesecih lanskega leta prihranilo kar 5,5 mio Nm³ komprimiranega zraka ali v denarju cca. 8,3 mio SIT.

CUSUM analiza ali metoda kumulativnih vsot je statistična tehnika, ki določa odstopanja med dejansko porabo energije in ciljno vrednostjo. Odstopanja se spremljajo v enakomernih časovnih intervalih. Graf CUSUM prikazuje kumulativne vrednosti, ki so dosežene v določenem časovnem obdobju. Naraščajoča krivulja pomeni povečevanje karakteristične porabe in tudi stroška, padajoča krivulja pa zniževanje karakteristične porabe oziroma stroška. Večja strmina naraščanja ali padanja predstavlja intenzivnejše spremembe karakteristične porabe. Točka preloma premice časovno umesti izvedeni ukrep ali aktivnost. CUSUM analiza je bistveno odvisna od izbrane izhodiščne vrednosti karakteristične porabe energije (ciljne premice).

M&T diagram prikazuje soodvisnost med obsegom proizvodnje in porabo vode na ravni podjetja na mesečni ravni. Opazen je nespremenjen obseg porabe vode tudi v mesecih z nižjim obsegom proizvodnje.

Projekt ciljnega spremljanja rabe energije izvajamo v sodelovanju s Centrom za energetske svetovanje ENEKOM, ki deluje v okviru IZR, d.d., Škofja Loka, Inštituta Zoran Rant.

Dušan Novkovič

ŠTEVILO COST DRIVERJEV POGANJA STROŠKE

Sodelavci v režijskih oddelkih so odlično opravili svoje naloge in pripomogli h korenitemu povišanju učinkovitosti.

V podjetju SŽ ACRONI je zaključen analitičen del Cost Driver Analize – 1. faze projekta »Celovita optimizacija podjetniških procesov«.

21. januarja 2004 so vodje vseh raziskovalnih enot vodstvu podjetja, koordinatorjem in konsultantom predstavili:

- predlagane ukrepe izboljšav, podpisane s strani neposrednega nadrejenega in namestnika glavnega direktorja, z določenim terminom vpeljave po četrtnetjih,
- finančni učinek potrjenih ukrepov,
- glavni cilj raziskovalne enote,
- predloge pod črto oziroma prekodelkovne predloge.

V Cost Driver Analizi je sodelovalo 415 sodelavcev iz režijskih oddelkov. Predstavljene ukrepe bodo sodelavci sami uvedli v obdobju naslednjih 9 mesecev. Sistem kontrollinga bo organiziran tako, da bo natančno spremljal učinke vpeljanih ukrepov, ki bodo vidni na knjigovodskih kontih v ustreznem časovnem (obračunskem) obdobju.

Vsake 3 mesece – prvič po 31.03.2004 – pa bo določen termin za predstavitev učinkov vpeljanih ukrepov v določenem četrtnetju vodstvu podjetja, koordinatorjem kakor konsultantom. S tem je zagotovljeno ustrezno sledenje učinkov predvidenih in vpeljanih ukrepov ter doseganju uspeha. Le dosledna uresničitev vseh ukrepov bo potrdila uspeh.

Sodelavci so s pomočjo metode Cost Driver Analiza spoznali, da je **število vsakega Cost Driverja (stroškovnega poganjača) tisto, kar poganja stroške**. Ker so število cost in value driverjev spremenili po prioritetah (ABC metoda) navzgor ali navzdol, so s tem bistveno vplivali na proces in na zniževanje stroškov oziroma

korenito vplivamo na poganjače stroškov.

Obvladovanje in spreminjanje števila cost in value driverjev je del procesa stalnih izboljšav. Optimiziranje tega števila se vse bolj prepleta z vsakodnevnimi nalogami na delovnem mestu posameznega sodelavca. Ne več vsakodnevno delo – temveč: **optimiziranje je vsakodnevno delo**. Torej vsak sodelavec se naj vidi kot stalni optimizator.

POSLEDICE ZVIŠANJA ŠTEVILA PROIZVODOV

MARKETING	MATERIALNI MANAGEMENT	PROIZVODNI MANAGEMENT	STROŠKOVNI MANAGEMENT
- več pogovorov s kupci - več obiskov sejmov - zvišani stroški obdelave cenikov, vzorcev ... - več reklamnih ukrepov (oglas, prospekti) - zvišanje materialne zaloge glede na možnosti stalne dobave	- več pogovorov z dobavitelji - višje nabavne cene zaradi manjših naročil - višji skladišni stroški - povišanje orodnih sredstev - višji stroški v planiranju, v pripravi dela, v celotni logistiki	- pripravljeni stroški zaradi manjših serij v proizvodnji - višji stroški zaradi množine različnih proizvodov - višji stroški zaradi izmeta, napak materiala - višji stroški popravil - nižja izraba strojev - nižja učinkovitost delovne sile	- višji stroški kalkulacij - višji stroški kontrole kakovosti - višji stroškovni volumen za številne statistike, controlling - višji stroškovni volumen v računovodstvu, reviziji - višji stroški AOP

Copyright: H.Ferk

Prof. dr. H.Ferk & Partners

Če spremenimo število Cost Driverjev, vplivamo na stroške in na učinke po celoviti verigi ustvarjanja dodane vrednosti.

Miselnost, da vsak sodelavec na svojem delovnem mestu misli in deluje, kot da je podjetje njegovo, predstavlja preskok v sistemu odgovornosti.

Spoznanje, da je potrebno vsako delo uspešno opraviti, a ne le opraviti (slednje je lahko tudi negativno), nas vodi v razmišljanje o »primarni odgovornosti«. Vsak sodelavec se mora zavedati, kaj je učinek oziroma posledica njegovega vloženega dela in kako prispeva svoj delež v celoviti verigi ustvarjanja dodane vrednosti.

Biti primarno odgovoren pomeni, imeti skrb za končni uspeh vloženega dela, ki se odraža v konkretnih številkah (npr. višji prihodki, manjše število nadur, manjši % odmikov, večja izkoriščenost kapacitet...). Zavedati se je potrebno, da je glavni cilj delovanja podjetja dobiček, ki je potreben med drugim tudi za naložbe in razvoj ter dolgoročni obstoj na trgu v razmerah ostre konkurence in seveda za zagotavljanje plač.

Acroni potrebuje odlične sodelavce, ki opravljajo svoje delo uspešno in odgovorno.

Irena Dobnik, univ.dipl.ekon.

na poviševanje storitev z dodano vrednostjo.

Iz slike je razvidno, kako lahko s spreminjanjem števila in prioritete

Prof. Dr. Hans Ferk & Partner d.o.o.
Management Consulting
Maribor - München

VROČE TESTIRANJE VOD NAPRAVE V JEKLARNI

Projekt izgradnje in obnova obstoječe vakumske naprave je eden od največjih in najpomembnejših projektov, ki se trenutno izvajajo v jeklarni.

Obstoječa VOD naprava je bila zgrajena leta 1987 za načrtovano skupno proizvodnjo 210.000 t slabov (od tega 25.000 t nerjavih). Današnje raven proizvodnje dosega 300.000 t proizvodnje (od tega 70.000 t nerjavnih slabov), kar je narekovalo potrebo po določenih posegih na VOD napravi v smislu zanesljivosti proizvodnje in kakovosti izdelkov. Odprti sta tudi vprašanji delovnih pogojev – varnosti pri delu in varstva okolja v pogojih povečane in intenzivirane proizvodnje.

V okviru konteksta razvojne vizije Acronija:

- povečanje proizvodnje nerjavnih jekel s poudarkom na specialnih nerjavnih jeklih,
- izdelava jekel za elektropljučevine s ciljem povečanja proizvodnje in nižje vsebnosti ogljika,
- konstrukcijska, mikrolegirana, nizkolegirana in določen spekter orodnih jekel za DP je projekt v koherenci z navedenimi cilji in je osnova za njihovo realizacijo.

CILJI PROJEKTA:

- uskladitev proizvodnih zmogljivosti jeklarnе in valjarne za nerjavna jekla (odprava ozkega grla v jeklarni),
- možnost povečanja proizvodnje nerjavnih jekel na 100.000 t,
- cenejša preskrba s paro za VOD proces (lasten parni kotel),
- uskladitev proizvodnih zmogljivosti v jeklarni med EOP pečjo in VOD napravo za proizvodnjo jekel za elektropljučevine v kontekstu novega EOP transformatorja,
- spoštovanje tehnoloških navodil in regulativov (zanesljivost proizvodnje in kakovost izdelkov) – optimiranje tehnoloških poti za vse izdelke,
- možnost razvoja novih izdelkov,
- izboljšanje delovnih pogojev in varnosti pri delu,
- avtomatizacija in kontrola procesa,
- zamenjava izrabljene opreme oz. delov naprav,
- rešitev ekoloških težav, izvirajočih iz procesa.

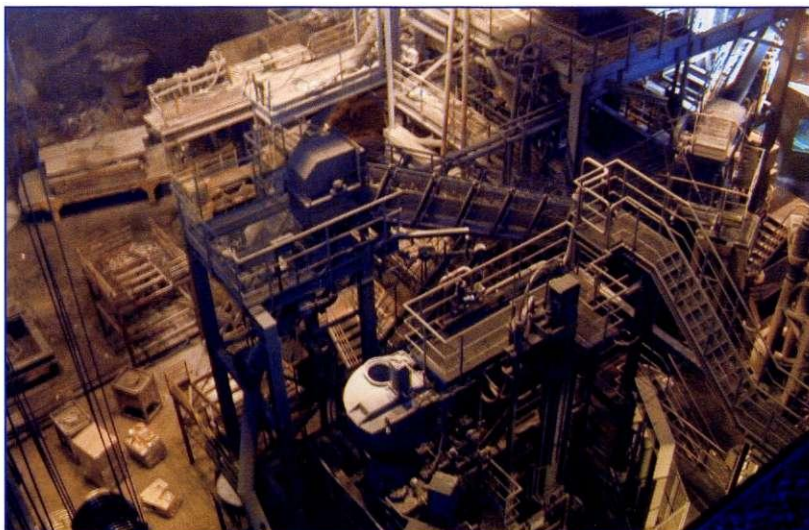
V februarju se je v jeklarni začelo vroče testiranje nove in že delno obnovljene stare VOD naprave.

Projekt je zelo obsežen. Vključuje izgradnjo nove naprave in obnovo stare naprave. Vgrajena je velika količina nove opreme (samo mehanske opreme je cca 700 ton), poleg je še nov parni kotel za potrebe vakuma, elektro oprema, energetski mediji, hidravlika, oprema za vodenje in nadzor procesa...

Prvi del vročega testiranja je obsegal testiranje hladilcev in filtrov za čiščenje prahu iz plina, ki pri procesu nastaja. Nadaljevali smo z testiranjem novih črpalk in hladilnih sistemov. Prvi del testiranja je bil izveden na obstoječi VOD napravi v kombinaciji z novo opremo, drugi del pa na novi VOD napravi v kombinaciji z novo opremo.

Testiranja in vroči zagon so se izvajali v pogojih zagotavljanja redne količine proizvodnje oz. s ciljem dvigovanja le-te.

Vroči zagon je potekal uspešno, pokazal pa je na nekaj pomanjkljivosti, ki se postopno iz kampanje v kampanjo uspešno

Pogled na novo in staro VOD napravo z livnega žerjava.

odpravljajo. Nekatere pomanjkljivosti so že sanirane, preostale pa bodo v najkrajšem možnem času. Zagon tako obsežnega projekta v operativnih pogojih (proizvodni načrt jeklarnе je celo povečan) je izredno zahteven in omejen z operativnimi pogoji.

Trenutno dosegamo produktivnosti, ki v povprečju z vsemi motnjami že presegajo produktivnost pred realizacijo projekta; v časovnih obdobjih, ko pa motenj ni, je rezultat v mejah pričakovanega.

Cevi za hlajenje plinov in odpraševanje obeh VOD naprav.

Potrebno je pohvaliti vse, ki so pri realizaciji projekta sodelovali; posebno pa še posadke na VOD napravi, ki pogosto v okrnjeni zasedbi in bistvenemu povečanju obsega dela svoje delo zelo dobro opravljajo.

Za čimprejšnjo uspešno zaključitev projekta bo potrebno vložiti še kar nekaj truda in energije, da bo zanesljivost in stabilnost proizvodnje na taki ravni, kot je s projektom načrtovano; kar mora biti izziv in obveznost za vse, ki na projektu sodelujejo ali na njega posredno vplivajo.

Opravljen je bil že tudi tehnični pregled naprave. Potrebne so manjše korekture oz. dopolnitve, ki bodo izvedene v 2 do 3 tednih; nakar bomo dobili dovoljenje za poskusno obratovanje.

Jože Triplat

PONOVNO IMENOVANJE ČLANOV POSLOVODSTVA

S prvim januarjem 2004 je potekel mandat dvema članoma posloводства, g. Ljubomirju Osovnikarju in g. Branku Banku. Oba sta bila s sklepom skupščine družbe z dne 30. januar 2004 soglasno imenovana kot člana posloводства za naslednje štiriletno mandatno obdobje, s čimer je skupščina družbe podala tudi priznanje za njuno dosedanje dobro delo.

Obema članoma posloводства ob tej priložnosti čestitamo in želimo še naprej obilo uspehov in dobrih poslovnih odločitev.

KOLEKTIV SŽ Acroni d.o.o.

JANUARSKI REZULTATI VROČE VALJARNE ŠE BOLJŠI OD LANKEGA LETA

V vroči valjarni smo si za lansko leto zadali zelo optimistične proizvodne cilje. Z dobrim sodelovanjem vseh zaposlenih in s čutom odgovornosti do dela smo vse zastavljene cilje dosegli ali presegli.

Za letošnje leto smo si zadali še težjo nalogo. Merljive kriterije, pokazatelje uspešnosti dela, smo še zaostriili in dodali tudi dodaten cilj:

povprečno na dan zvaljati 1000 ton debele pločevine in valjanih trakov.

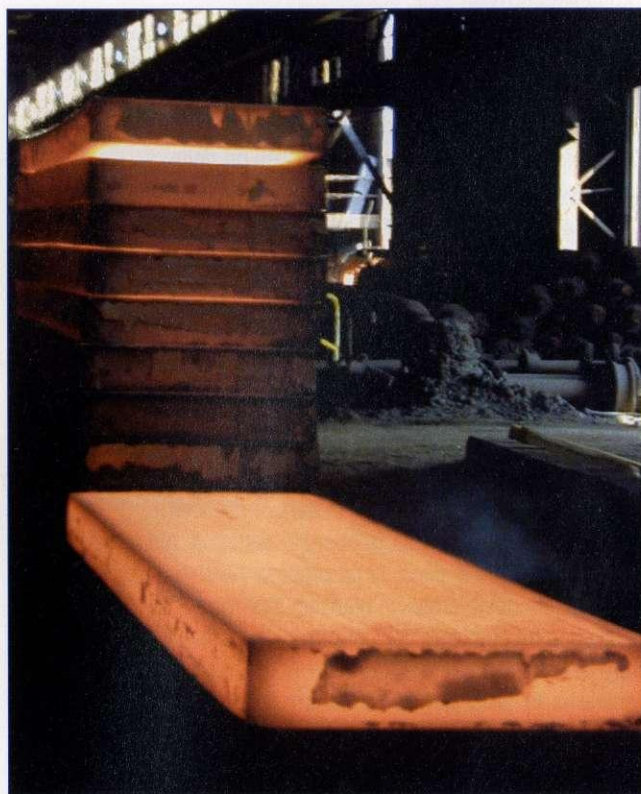
Že v drugi polovici lanskega leta smo v valjarni imenovali delovno skupino, katero sestavljajo poleg predstavnikov proizvodnje in tehnologije tudi vzdrževalci. Skupina se sestaja enkrattedensko, vodi pa jo pomočnik vodje valjarne Jože Klobučar. Naloga skupine

je vzpostaviti v valjarni pogoje, pri katerih bo možno mesečno doseči proizvodnjo 30.000 ton ali povprečno 1000 ton valjanih proizvodov na dan. Rezultat meseca decembra lanskega leta je bil spodbuden, saj je bilo povprečno predelano okroglo 1000 ton jekla na dan. V preteklih letih smo takšne rezultate že poznali, vendar so bili to le posamezni in redki meseci. Tokrat pa lahko trdimo, da je bilo drugače. Skupina je iskala »rezerve« v zmanjšanju števila nepredvidenih zastojev, povečanju tež slabov, hitrejši propustnosti proge ali hitrejšem tempu valjanja, v optimalnejših programih valjanja in na teh področjih uvedla ustrezne ukrepe. Rezultate ukrepov stalno nadzorujemo in po potrebi dopolnjujemo.

V letošnjem januarju smo dnevno sledili količinskim rezultatom dela, prekinitvam proizvodnje in analizirali ter odpravljali vzroke. Ob koncu meseca smo z zadovoljstvom zapisali številko 1038 ton valjanih proizvodov na dan. Pri tem je bil tudi skupni izplen nekoliko nad načrtovanim, specifične porabe električne energije in zemeljskega plina pa so bile občutno pod zastavljenim ciljem. Največji korak je bil narejen na področju nenačrtovanih vzdrževalskih in tehnoloških zastojev, ki so bili najnižji, od kar jih v tej obliki zasledujemo v valjarni.

Žal pa kljub izredno dobrim pokazateljem dela v mesecu januarju mesečni operativni načrt proizvodnje ni bil dosežen. Zaradi težav pri proizvodnji jekla je namreč valjarna mirovala več kot štiri dni. V sredini meseca aprila je načrtovano popravilo potisne peči v valjarni. Od sredine meseca februarja pa do tega roka je proizvodna obveza valjarne predelati 60.000 ton jekla, kar je možno le s ponovno uresničitvijo cilja 1000 ton toplo valjanih trakov in debele pločevine dnevno.

Vodja valjarne Branko Strmole

Ogreti slabi v tretji hali.

OKVARA 160t DVGALA V JEKLARNI

V noči s 27. na 28.1.2004 je prišlo do okvare reduktorja glavnega dviga na 160t dvigalu v Jeklarni. V planetnem gonilu, ki je sestavni del tega reduktorja ter je namenjen za poviševanje hitrosti dviga in spusta, se je zgodilo ozobljenje satelitnega zobnika. Oddelek Tehničnih storitev ŽERJAVI IN MONTAŽA je takoj začelo s pripravo rezervnega planetnega gonila in razdiranjem reduktorja. Popravilo reduktorja je trajalo 22 ur, dvigalo pa je začelo obratovati naslednjega dne v jutranjem času.

V noči z 31.1. na 1.2. pa je ponovno prišlo do enake okvare planetnega gonila. Ker na rezervi ni bilo več ustreznega gonila, je oddelek Tehnične storitve izvedlo predelavo obstoječega. S pritrditvijo notranje vrtečih delov na zunanje so s tem pravzaprav ustvarili en zobnik. Za izvedeno predelavo je bil v skladu s predpisi izdelan trdnostni izračun in pridobljeno pozitivno mnenje pooblaščenega projektanta. Na pogonu dviga so delavci elektro vzdrževanja Jeklarni odklopili 5. stopnjo (stopnja za višje hitrosti) in na komandni ročici dviga/spusta blokirali 4. stopnjo spusta. Dvigalo je začelo spet obratovati po 19 urah izvajanja popravila.

Pred začetkom drugega obratovanja je bil na pogonu glavnega dviga opravljen detajlni pregled elektro opreme s strani vzdrževanja Jeklarni. Ugotovljene pomanjkljivosti so bile pred začetkom obratovanja tudi odpravljene. V obeh primerih se je na dvigalu izvedel tudi statični in dinamični preizkus, kot nam to predpisujejo veljavni republiški predpisi. Poleg tega je vodstvo Jeklarni izdalo dodatna navodila za gibanje delavcev v manipulacijskem prostoru 160t dvigala.

Ob drugi okvari planetnega gonila je bilo na proizvajalca Metalna iz Maribora takoj izdano naročilo za izdelavo novega gonila. Izdelava takega gonila traja približno 14 dni, kar pomeni, da dvigalo, ki je ključnega pomena za proizvodnjo v celotnem Acroniju, v tem času brez opisane predelave ne bi obratovalo.

REKORDNA DNEVNA PROIZVODNJA V JEKLARNI

24. januarja letos je bilo v jeklarni izdelanih 21 šarž oz. 1879 t konstrukcijskih vrst jekla, kar je v 16-letnem delovanju jeklarni najboljši doseženi rezultat. Za pretopitev take količine jekla v elektroobložni peči, za vakuumsko obdelavo ter hkrati za vlitje na kontilivni napravi so bili izpolnjeni vsi potrebni pogoji.

Osnovni pogoj je ustrezen načrt vlivanja.

Sledi mu program, ki je samo z eno spremembo formata omogočal vlivanje večjega števila šarž v sekvenci.

Povprečni čas taljenja v EOP je znašal 52,8 min/šaržo.

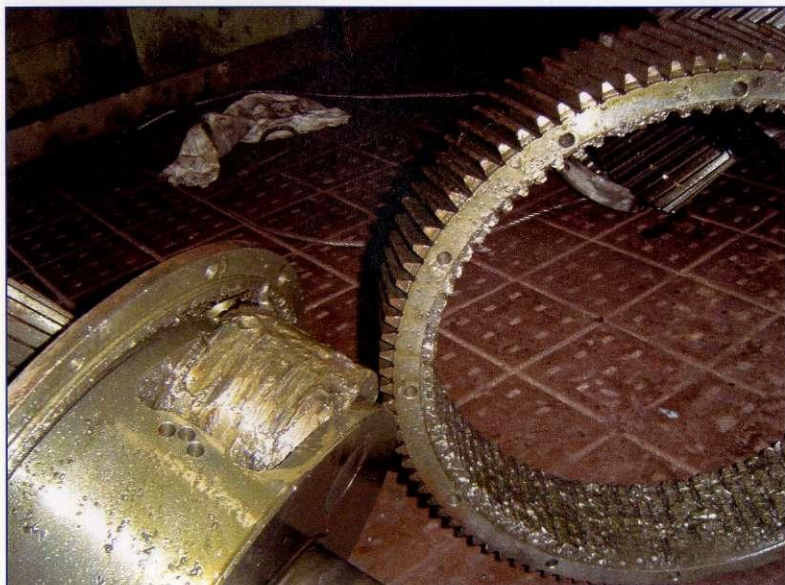
Čas vlivanja je bil 44,2 min/šaržo.

Število vlitih šarž v sekvenci je bilo 2,6 šarže/sekvenco.

Za dosežen rezultat so zaslužni tako delavci v proizvodnji, kakor tudi delavci zaposleni na vzdrževanju. Za hitro in točno izdelavo kemičnih analiz jekla gre vsa zahvala tudi sodelavcem v jeklarskem laboratoriju.

Čestitamo!

Mag. Milan KLINAR

V obeh primerih so delavci oddelka Žerjavi in montaža okvaro odpravili v najkrajšem možnem času in so delo izvajali neprekinjeno do začetka obratovanja dvigala. Delo so opravili strokovno z zavedanjem o pomembnosti tega dvigala za proizvodni proces Acronija.

Zato se delavcem tega oddelka izreka vsa pohvala za njihov trud in požrtvovalnost pri opravljanju svojih nalog.

Poleg tega je potrebno izreči tudi pohvalo podjetju **Metalna SRM** iz Maribora in podjetju **Pilaster I** z Jesenic za njihovo pomoč pri čimprejšnji odpravi okvare.

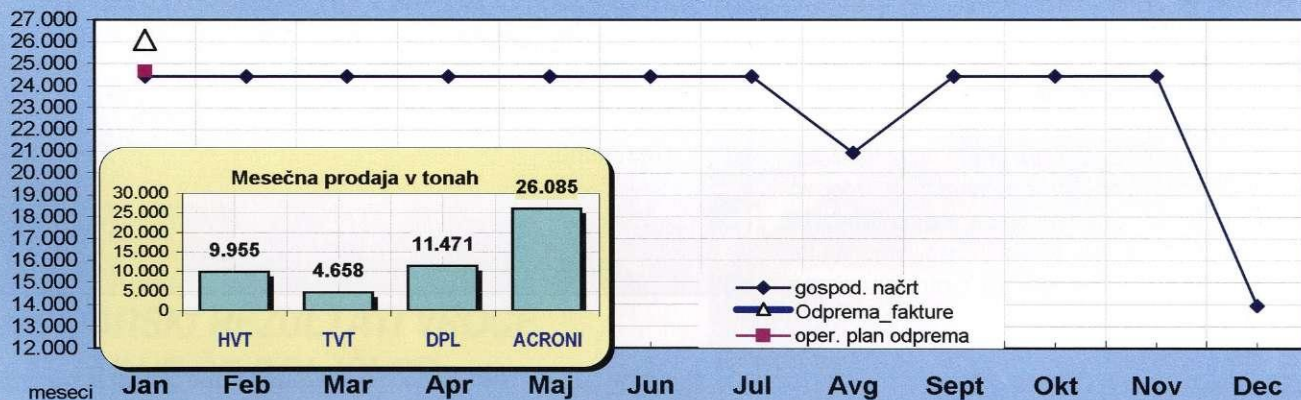
Marjan Bizalj

POSLOVAVANJE V JANUARJU

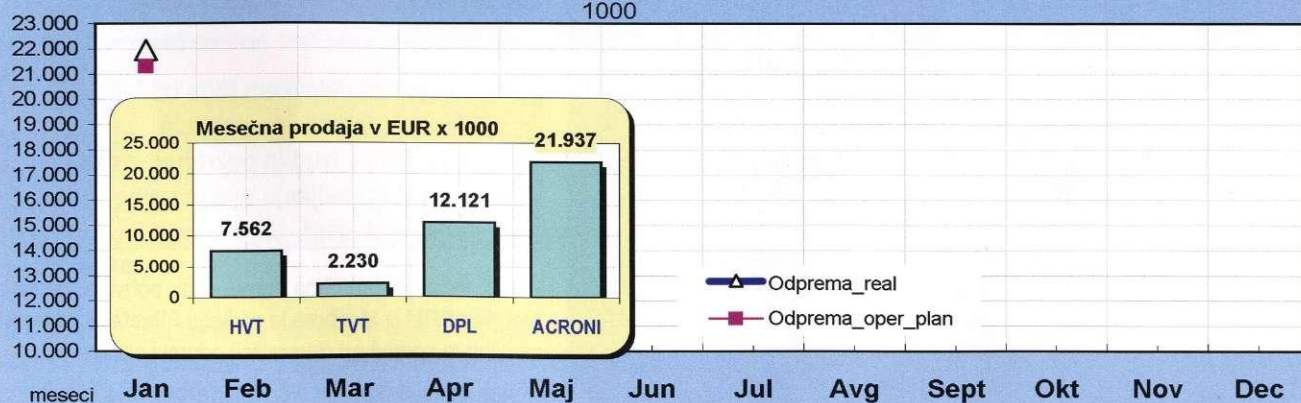
	NERJAVNA JEKLA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOGLJ. in NAVAD. KON. JEK.			KON.LEGIR. in JEKLA za POBOLJ.			SKUPAJ		
	JEKLA			DINAMO			ELMAG			NAVAD. KON. JEK.			JEKLA za POBOLJ.			SKUPAJ		
	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%
	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%
JEKLARNA , PROGA																		
JEKLARNA	5.778	6.240	93	5.585	5.200	107	3.304	2.660	124	5.837	9.100	64	2.428	2.300	106	22.932	25.500	90
VALJARNA	5.266	6.240	84	5.117	5.400	95	2.809	2.900	97	8.806	9.260	95	2.585	2.200	118	24.583	26.000	95
IZDELKI ...PROIZVODNJA																		
HVT	1.507	1.500	100	3.734	3.600	104	1.987	2.100	95	211	200	106	804	800	100	8.244	8.200	101
TVT	409	400	102	107						2.918	2.900	101	504	500	101	3.938	3.800	104
DPL	3.534	3.200	110							5.074	5.000	101	525	700	75	9.134	8.900	103
ACRONI	5.451	5.100	107	3.841	3.600	107	1.987	2.100	95	8.203	8.100	101	1.833	2.000	92	21.316	20.900	102
IZDELKI ...ODPREMA v tonah																		
HVT	1.929	1.900	102	4.606	4.690	98	2.061	2.010	103	340	200	170	1.019	1.200	85	9.955	10.000	100
TVT	520	500	104	107						3.582	3.500	102	449	500	90	4.658	4.500	104
DPL	4.707	4.500	105							6.116	5.000	122	648	700	93	11.471	10.200	112
ACRONI	7.156	6.900	104	4.713	4.690	100	2.061	2.010	103	10.038	8.700	115	2.116	2.400	88	26.085	24.700	106
IZDELKI ...ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	3.383	3.483	97	2.169	2.031	107	890	868	103	154	92	168	627	744	84	7.562	7.795	97
TVT	842	814	103	41						1.142	1.112	103	204	217	94	2.230	2.142	104
DPL	9.435	9.126	103							2.364	1.880	126	359	388	92	12.121	11.395	106
ACRONI	13.660	13.423	102	2.210	2.031	109	890	868	103	3.659	3.084	119	1.190	1.349	88	21.937	21.332	103

DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z NAČRTOM

v tonah

DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z OPER. PLANOM

v EUR x 1000

PROIZVODNJA V JANUARJU

Glavna značilnost januarja je 10 odstotkov nižja proizvodnja slabov v Jeklarni zaradi okvare livnega žerjava, uvajanja proizvodnje nove VOD naprave in težav pri vlivanju nerjavnih jekel. Posledica težav v Jeklarni je bila ustavitev proge v Vroči valjarni za 5 dni zaradi pomanjkanja vložka. V Hladni valjarni je potekala rekonstrukcija linije CRNO. Finalna profitna centra sta presegla načrtovano proizvodnjo končnih izdelkov. Dosegli smo rekordnih s 26.085 ton odpreme končnih izdelkov, predvsem na račun zalog izdelanih v decembru.

Profitni center Vroča predelava:

V Jeklarni smo izdelali 22.932 ton slabov, kar je 10 odstotkov pod operativnim načrtom. Največ težav je bilo v sektorju izdelave slabov, kjer je bil dvakrat v okvari 160 tonski livni žerjav. Vzrok okvare je podrobneje opisan v naslednjem članku. Še vedno se pojavljajo težave pri obratovanju rekonstruirane naprave VOD. Potekajo vse aktivnosti, da dosežemo načrtovano produktivnost in s tem tudi pričakovane učinke naložbe. Na napravi za kontinuirno vlivanje imamo težave z vlivanjem slabov iz nerjavnih vrst jekel debeline 250 mm. Med vlivanjem se ob začetku vlivanja pojavljajo zdrsni vlivne žile. V enem od primerov je prišlo tudi do loma hidravlične cevi in do požara v komori zaradi vžiga izlitega hidravličnega olja. Intenzivno iščemo rešitev težave s proizvajalcem livne naprave. V sektorju Vroča valjarna ni bil dosežen operativni načrt zaradi pomanjkanja slabov, čeprav je bila povprečna produktivnost visoka in je dosegla 1.038 ton na dan. To je do sedaj najvišja dnevna produktivnost. Nepredvidenih zastojev je bilo samo 7,07 odstotka pri čemer je bilo 1,28 odstotka krajših ustavitev zaradi pomanjkanja vložka.

Profitni center Hladna predelava:

Skupna proizvodnja je znašala 12.182 ton. Načrt smo presegli za 182 ton. Od te količine je bilo proizvedeno 3.938 ton TVT (3.800 ton) in 8.244 ton HVT (8.200 ton).

Proizvodnja posameznih vrst jekel je bila dosežena v okvirih načrtovanih vrednosti in s tega stališča lahko mesec ocenimo kot dober.

V ponedeljek, 19. januarja, se je začela druga faza rekonstrukcije CRNO, ki je bila zaključena sredi februarja. Ker zaradi poteka rekonstrukcije ni bilo proizvodnje pločevine dinamo, je bilo potrebno ustaviti tudi ostale linije, ki so s svojo proizvodnjo vezane na linijo CRNO. Poleg teh ustavitev pa zaradi pomanjkanja vložka nerjavnih jekel kar 192 ur ni obratovala tudi lužilna linija SSAP. V času ustavitev so bili izvedeni določeni vzdrževalski posegi in krajši remont.

Doseženi izplen TVT znaša 90,5 odstotka, kar je 4 odstotke boljše od letnega načrta. Ta rezultat je posledica dobre kakovosti TVT, saj je bilo večino proizvodnje namenjeno neposredni prodaji v valjanem stanju.

Pri HVT izplen znaša 87,6 odstotka, kar je v okviru načrtovanega. Nekoliko slabši rezultat od načrtovanega je bil dosežen le pri skupini jekel 12 (nerjavna jekla legirana z molibdenom), pri izdelkih iz vseh ostalih vrst jekel pa so bili načrtovani izpleni doseženi.

Na področju specifičnih porab ni bilo večjih odstopanj od gospodarskega načrta. Višje so le porabe vodika, dušika in

zemeljskega plina na liniji CRNO, kar pa je posledica rekonstrukcije in se bodo z vzpostavitvijo normalne proizvodnje ustrezno znižale.

Profitni center Predelava debele pločevine:

Dosežena proizvodnja končnih izdelkov je znašala 9.134 ton, kar je 3 odstotke več od operativnega načrta in 9 odstotkov več od lanskoletnega januarja. Proizvedeno je bilo 3.534 ton nerjavne debele pločevine, kar je nova najvišja mesečna proizvodnja te pločevine, ki je za 205 ton večja od do sedaj dosežene največje proizvodnje.

Proizvodna problematika: Manjkalo je vložka iz navadne konstrukcijske pločevine, na liniji rezanja Sack je bil ponovno povečanem obsegu pojava sabljavosti, zaradi pomanjkanja kapacitet za toplotno obdelavo in povečanega deleža vložka navadne konstrukcijske pločevine z neustreznimi mehanskimi lastnostmi je zaostajala proizvodnja iz legiranih jekel.

V januarju je bil dosežen izplen 88,1 odstotka višji od načrtovanega za 0,1 odstotka. Pod so za 0,3 odstotka za načrtovanim izplonom zaostajamo le pri navadnih konstrukcijskih jeklih, najvišje preseganje načrtovanega izplena pa smo dosegli pri nerjavnih jeklih - za 1,4 odstotka.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.inž.

OBVESTILO

Obveščamo vse zaposlene v družbi ACRONI, da bodo **URADNE URE** na **Oddelku za obračun plač** od **01.03.2004** naprej **vsak delovni dan** od **08.00 do 10.00 ure**.

Izven uradnih ur bo dokumentacijo (posojilne pole, potrdila...) z izpolnjenimi osebnimi podatki možno pustiti na recepciji upravne stavbe in jih potrjene dvigniti v času **uradnih ur** na Oddelku za obračun plač.

Prosimo, da se navedenih ur držite, ker bi v nasprotnem zelo motili delo, še posebej v času obračuna.

Hvala za razumevanje!

Računovodstvo - Oddelek za obračun plač

JUBILANTI DELA

10 LET:

Marjan Trstenjak VP jeklarna

20 LET:

Branko Maračič VP jeklarna

Borut Ahlin PC PDP

30 LET:

Mitar Stupar VP jeklarna

Avdija Sejdovič VP valjarna

Milan Mrak PC Hl.pred.

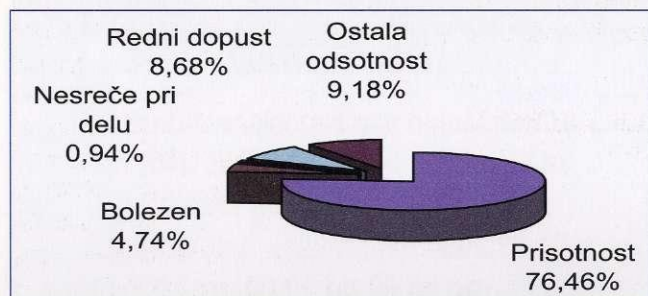
Iskrene čestitke!

mesec, leto	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
Januar 2003	5	4	1	0	0
Januar 2004	3	2	2	0	0

ODSOTNOST

V januarju 2004 je bila odsotnost z dela kar za tri odstotke večja kot lani v istem mesecu. Precej več je bilo rednih letnih dopustov, nekaj več pa je bilo tudi ostale odsotnosti.

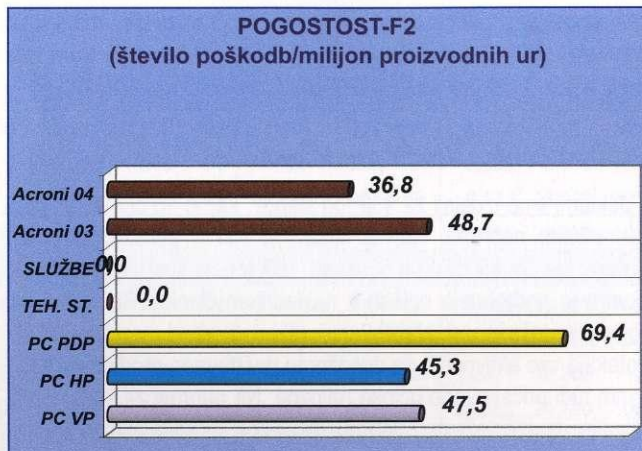
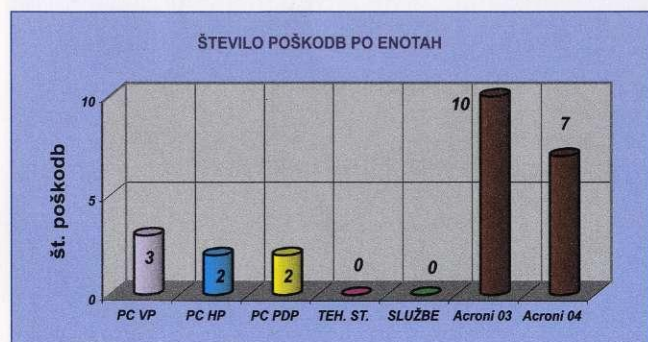
Ivanka Mavri

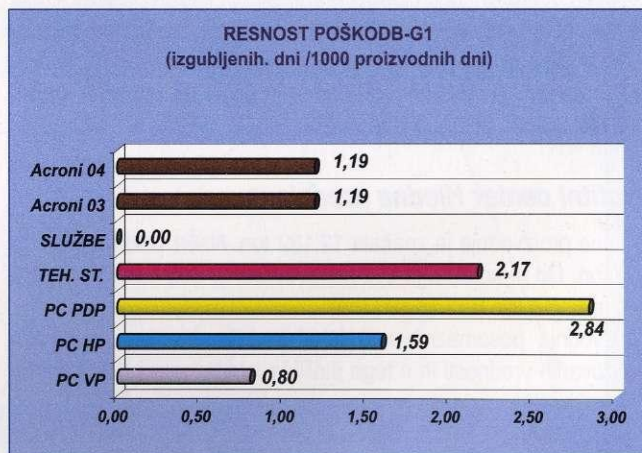
GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu januarju 2004 se je pripetilo 7 poškodb pri delu. Poškodovani so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti **odsojni z dela 227 delovnih dni**, to je dobrih **32 delovnih dni na poškodbo**.

V primerjavi s prejšnjim letom so se pripetile 3 poškodbe pri delu manj.

Pogostost na ravni Acronija je v primerjavi z januarjem 2003 nižja, v tekočem mesecu pa je največja v PC Predelava debele pločevine, sledi PC VP in PC HP. V službah in Tehničnih storitvah ni bilo poškodb.

Resnost je največja v Tehničnih storitvah, nato v PC PDP, sledi PC VP, PC HP ter službe.

Franč Pintar

KONFLIKT – IZGUBA ALI POZITIVNA VZPODBUDA?

Na pobudo sindikata SKEI in s privoljenjem avtorja objavljamo 1. del članka o konfliktih, ki je bil že objavljen v reviji Kapital.

Uredništvo

Prepričan sem, da ljudje pretežno sprejemamo konflikt kot nekaj škodljivega in nezaželenega. Zato se, kadar se nekaj dogaja drugače, kot bi si želeli, četudi smo prepričani, da to ni dobro ne za druge ne za nas, nismo pripravljeni soočiti s tistimi, ki so neposreden ali posreden vzrok za napačno pot in naše nezadovoljstvo (pa najsi gre za družinskega partnerja, sorodnika, sodelavca, nadrejenega). Nezadovoljstvo, ki ga povzroči razlika med našimi pogledi in pogledi drugih, raje prikritimo (in doživljamo strese, ki slabijo naše zdravje), dokler takšen zatrt konflikt nekega dne ne izbruhne na plan in nenadzorovano, kot vulkan, požge vse pred seboj. Smo ravnali prav?

Konflikti povzročajo stroške

Da neobvladani konflikti povzročajo velike stroške, npr. dobro vedo Nemci, ki so ocenili, da izgubijo letno zaradi konfliktov, katerih posledice so izostanki z dela, fluktuacija in zmanjšana učinkovitost zaposlenih, okoli 11.900 milijard tolarjev. Kakšno škodo povzročajo konflikti nam Slovencem, ki svoje zasebne konflikte najraje rešujemo na sodiščih in tako finančno podpiramo državni proračun, v podjetjih pa zaradi bojazni, da bomo izgubili službo, večinoma raje molčimo, nisem mogel odkriti. Številka pa bi bila gotovo zelo velika! Pa še to: svetovna organizacija WHO je v svojem poročilu za leto 2000 zapisala, da je bilo na svetu zaradi vojn in oboroženih konfliktov mrtvih 310.000 ljudi. Istega leta je bilo le v Sloveniji zaradi prometnih nesreč mrtvih 313 ljudi, statistika ne beleži, koliko jih je podleglo zaradi konflikta, povezanega z močjo jeklenega konjička.

Kaj je konflikt, razlogi za nastanek

Slovar slovenskega knjižnega jezika definira besedo »konflikt« kot »duševno stanje nemoči, zaradi nasprotujočih si teženj; nasprotje, napetost, spor, nesoglasje, vojna, spopad«.

Za psihologe je »konflikt« trčenje dveh ali več motivov, ki ga navadno spremljajo občutki nezadovoljstva, jeze in besa, zaskrbljenosti, nezaupanja in sumničenja v tuje namere.

Po Freudu uravnava obnašanje osebnosti (»jaza«) dve instanci: »nad-jaz« (super-ego, Thantatos - vest, ki jo (z vzgojo) oblikujejo družina, šola in okolje, v katerem je osebnost odraščala in v kateri

živi) in »ono« (id), z željami, potrebami in stremljenjem po zabavi in uživanju. »Jaz« (ego) ves čas niha med biološkimi goni (idom), in vestjo (super-ego) Thantatosom).

Kako pogosto se zapletemo v konflikt, ni, kot bi morda pričakovali, odvisno predvsem od našega razuma (zvestnega), temveč v znatno večji meri od naših čustev (podzvestnega funkcioniranja). Psihologinja Ruth Cohen je primerjala področje zavednega (stvarnega), ki ga upravlja razum in področje nezavednega, ki ga upravljajo čustva, z ledeno goro ter ugotavljala, da se kar 6/7 človeškega delovanja odvija na področju nezavednega (podzvestno) in le 1/7 na področju zavednega (zvestno).

Strokovnjaka za komuniciranje, Watzlawick in Schulz von Thun, pa

Neobvladani konflikti povzročajo velike stroške, Nemcem npr. kar za okoli 11.900 milijard tolarjev na leto.

sta opozorila na štiri vidike človeškega sporočanja: oddajnik sporočila namreč posreduje stvarno informacijo (o čem bo

informiral), ob tem s svojim sporočilom predstavi sebe (kaj povem o sebi), iz sporočila lahko sprejemnik zazna tudi, kakšen je odnos sogovornika do njega (kaj mislim o tebi in kakšen je najin odnos) ter kaj ta, ki sporoča od njega pričakuje – apel (kaj od tebe pričakujem), ob čemer sta dala enako težo »stvarni informaciji« in »odnosu«.

Kako bo sprejemnik sporočila le-to sprejel, pa je zelo odvisno odnosa, ki sta ga vzpostavila sprejemnik in oddajnik (kakšen odnos vzpostavimo s sogovornikom pa je v veliki meri odvisno od mimike in gestike, ki ju dojemamo, ne da bi se tega zavedali).

Praviloma se poizkušamo ljudje (ker ne vemo, kakšen bo izid) izogniti konfliktu, ko pa je zaradi stresa v nas nakopičeno le preveč

negativnih čustev, sprožimo konflikt (pogosto namesto v službi, doma, z otroci ali z družico). Konflikt sprožimo pogosto tudi z našim obnašanjem, ko sogovornikom (s svojim odnosom) sporočamo, da jih ne spoštujemo. Tega se morda niti ne zavedamo in se kasneje čudimo, čemu konfliktno reagiranje sogovornika?

Vrste konfliktov

Konflikte lahko razdelimo glede na dogajanje: notranji (endogeni) ali na zunanji (eksogeni) konflikti, posledice: obseg prizadetosti ter posledične reakcije, stopnjo motenj v komuniciranju in udeleženo čustev: prave in verjetne konflikte stopnjo zavedanja: izražene in latentne konflikte sprožilce: konflikte, ki so posledica strukture (npr. organizacije) ali obnašanja. **Glede na vrste** pa razlikujemo naslednje konflikte:

1. Notranji konflikt. Oseba je lahko v konfliktu s samim seboj, zaradi različnih vlog – npr. manager, ki želi biti uspešen, ima lahko težave, če želi biti tudi zgleden oče. Zato je lahko frustriran, ker bi moral ostati v službi in reševati pomembno nalogo, sočasno pa je obljubil otroku, da pride pogledat njegov nastop.

Raziskovalec Baron je identificiral naslednjih 14 razlogov za nastanek konfliktov:

1. nezadostno komuniciranje,
2. medsebojna odvisnost,
3. občutek neustreznega obravnavanja,
4. dvomno obnašanje zaradi odgovornosti,
5. pomanjkljiva konstruktivna kultura kritike,
6. nezaupanje,
7. nezdružljive osebnosti in namestitve,
8. borba za oblast in vpliv,
9. sovraštvo, zamera, jeza, slaba volja (osebe, ki so v stresu lahko reagirajo na informacije kritičnejše kot tiste, ki so dobro razpoložene), občutljivost,
10. pripadnost skupinam,
11. nasprotovanja zaradi pristojnosti,
12. sistem nagrajevanja,
13. izguba ugleda,
14. tekmovanje in omejeni viri.

2. **Medosebni konflikt**, do katerega pride med dvema osebam (in se pogosto prenese tudi na druge osebe). Pogost vzrok za medosebni konflikt je različno dojemanje dejstev. Ljudje pogosto pozabljamo, da vidi (čuti) vsaka oseba zaradi različne sposobnosti čutil (npr. slabovidna oseba vidi stvari drugače kot takšna, ki ima dober vid) stvari drugače, zato ker sporočilo, ki so ga zaznala čutila obdelajo možgani, upoštevaje dotedanje izkušnje.

3. **Konflikt v skupini**. Člani skupine se lahko med seboj sprejo zaradi privilegijev, razdelitve vlog, razdelitve sredstev ali dela, zaradi različnih pogledov na izbor poti do cilja ali zaradi različnih prioritet.

4. **Konflikt med skupinama ali skupinami**. Skupine tekmujejo med seboj, npr. zaposleni v izvozu tekmujejo z zaposlenimi v prodaji na domačem trgu, posledica tekmovanja, prikazovanja in presojanja rezultatov ter odnosa predpostavljenih do doseženih rezultatov so lahko vzroki za konflikte med skupinama.

5. **Medosebni - medskupinski konflikt**. Delegacija zaposlenih je v sporu z vodilnim delavcem (ki zastopa stališče vodstva), zaradi sistema nagrajevanja. Ker sta arogantna tako vodilni delavec kot vodja skupine, je med njima medosebni, med vodilnimi in med skupino pa je zaradi različnih ciljev (vodilni želijo zanje porabiti čim manj, člani skupine pa želijo dobiti čim več denarja) medskupinski konflikt.

6. **Mobbing**. Termin mobbing je sorazmerno nov, predstavlja pa eno od najtežjih eskalacijskih stopenj konflikta, ko zaposleni doživlja šikaniranje, da bi bil kasneje odstranjen s svojega delovnega mesta. Da je pojav mobbinga vreden pozornosti, kaže podatek, da je bilo v letu 2000 v EU med zaposlenimi kar 9 % žrtev mobbinga (okoli 12 milijonov ljudi) – primerjava podatkov z anketo iz leta 1995 pa kaže nadaljnjo rahlo rast. Podatke o pogostosti mobbinga v Sloveniji žal nisem odkril, prepričan pa sem, da je njegova pogostost primerljiva z drugimi državami v Evropi.

Mobbing, šikaniranje na delovnem mestu, prizadene v EU kar 12 milijonov ljudi.

Posledice za žrtve mobbinga so fizična, psihična in psihosomatska obolenja, kot so stres, depresija, nezadostno samospoštovanje, samoobtoževanje, fobije, motnje spanja, prebavne motnje, obolenosti mišic in okostja, travmatska stresna obolenja, socialna osamitev, težave v družini in finančne težave. Se nadaljuje.

Otmar Laih, dipl.ekon.

ODŠKODNINSKI ZAHTEVKI ZA TELESNE POŠKODBE

Ljudje se srečujemo z nevarnostjo praktično na vsakem koraku: na poti v službo, pri opravljanju svojega dela, med obiskom gledališča, trgovine... Ker vemo, da nesreča nikoli ne počiva, nas vsaj deloma tolaži dejstvo, da smo v primeru poškodbe upravičeni do pravične denarne odškodnine.

Nezgode in poškodovanja oseb lahko nastanejo tudi iz naslova **odgovornosti našega zavarovanca**, npr. Acroni d.o.o. V tem primeru lahko vložijo zahtevek tiste osebe, ki so utrpeli škodo, za katero obstaja odgovornost našega zavarovanca (objektivna ali krivdna odgovornost). Do odškodnine iz tega naslova so upravičene osebe, ki so bile v bolniškem staležu več kot 30 delovnih dni.

V Zavarovalnici Triglav, d.d. smo v juliju 2003 **prešli na nov način obravnavanja** tovrstnih **nepremoženjskih škod**. Poškodovane osebe lahko same izpolnijo poseben obrazec »Odškodninski zahtevek za telesne poškodbe«, ki ga dobijo pri odgovornem delavcu na naši poslovni enoti. Pri izpolnjevanju le-tega in razjasnitvi škodnega primera stranki nudimo tudi pomoč.

Za likvidacijo škodnega primera so poleg odškodninskega zahtevka potrebni še naslednji dokumenti:

- prijava nesreče pri delu (obr.ER-8),
- bolniški listi,
- pripadajoča medicinska dokumentacija.

Ko so zbrani vsi potrebni dokumenti za rešitev primera, ponudimo pravično denarno odškodnino v skladu z veljavno sodno prakso. Stranko o višini odškodnine pisno obvestimo s poravnalnim predlogom. Ko le-tega podpisanega vrne na sedež poslovne enote, stranki nakažemo odškodnino na transakcijski račun, ki ga navede v odškodninskem zahtevku. Namen novega načina obravnavanja nepremoženjskih škod je predvsem v tem, da stranki ni več potrebno iskati odvetnika, ki bi v njenem imenu vložil odškodninski zahtevek. **To sedaj lahko stori stranka sama in na enem mestu uredi vse potrebno za uveljavitev odškodnine.**

Prepričani smo, da z enostavnejšim uveljavljanjem odškodninskih zahtevkov ohranjamo strokovnost in zagotavljamo hitrejše reševanje škodnih primerov.

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na sedežu Zavarovalnice Triglav, d.d., Poslovne enote Jesenice, Cesta Maršala Tita 16/1 ali na tel.št.04/5810-526, gospa Sikošek.

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE

 triglav

VARNOST!

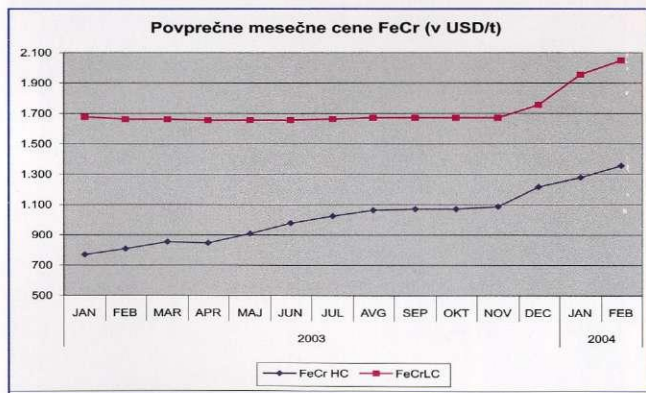
CENE FEROKROMA

Poleg niklja, molibdena in nerjavnega odpadka je pomembna surovina pri proizvodnji nerjavnih jekel tudi fero krom. Največja proizvajalka fero kroma je Južna Afrika, sledijo pa ji Kazahstan, Indija, Zimbabve, Finska in Kitajska. V Evropi so pomembne proizvajalke fero kroma Norveška, Švedska, Španija, Turčija, Albanija in Rusija. Svetovna proizvodnja kromovih legur v zadnjih letih znaša 4,6 do 4,8 milijona ton, v letošnjem letu pa se bo povečala na pet milijonov ton. 90 odstotkov te količine predstavlja proizvodnja fero kroma v višjo vsebnostjo ogljika (HC ali charge grade), eno desetino pa proizvodnja ostalih vrst fero kroma z nižjo vsebnostjo ogljika.

Več kot tri četrtine fero kroma se porabi v proizvodnji nerjavnih jekel. Svetovna potrošnja fero kroma v lanskem letu je znašala 4,6 milijona ton, v letošnjem letu pa se bo predvidoma povečala na pet milijonov ton. Poraba se povečuje tudi v drugih sektorjih. Cene fero kroma so bile dolgo časa razmeroma stabilne, v zadnjem obdobju pa se skokovito povečujejo.

Povprečna cena FeCr HC, ki je januarja lani znašala 773 USD/t, se je do konca leta povečala na 1.216 USD/t oziroma za 57 odstotkov. V letošnjem letu se trend povečevanja cen nadaljuje, saj je januarja cena znašala 1.277 USD/t, kar je 65 odstotkov več kot januarja lani, februarja cena pa se je v primerjavi z januarjo povečala še za šest odstotkov, na 1.356 USD/t.

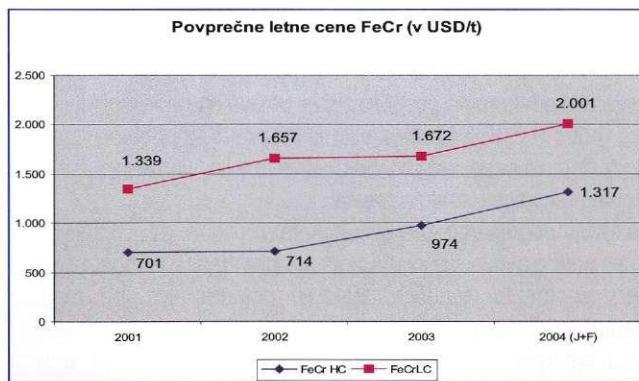
Povprečna cena FeCr LC (z vsebnostjo 0,05 %C) se je v lanskem letu povečala za slabih pet odstotkov, od 1.678 USD/t na 1.756 USD/t. Skokovit porast cene pa je v letošnjem letu. Januarja cena je znašala 1.951 USD/t, kar je 16 odstotkov več kot pred letom dni. Februarja cena je v primerjavi z januarjo višja še za 100 USD/t oziroma za pet odstotkov in znaša 2.050 USD/t.

Povprečna cena FeCr HC, ki je v lanskem letu znašala 974 USD/t, se je v prvih dveh mesecih letošnjega leta povečala na 1.317 USD/t oziroma za 35 odstotkov, povprečna cena FeCr LC pa se je od lani 1.672 USD/t povečala na 2.000 USD/t, kar je 20 odstotkov več.

Še ena primerjava zelo dobro pokaže, kaj se dogaja s cenami fero kroma. Trenutna cena FeCr HC je za 30 USD/t višja, kot je bila cena FeCr LC februarja leta 2001.

Porast cen niklja, kroma in molibdena proizvajalci nerjavnih jekel deloma skozi doplačilo za legure prenesejo na cene končnih proizvodov. Vendar tudi pri tem obstaja neka meja in nastopi problem substitucije nerjavnih jekel z ostalimi vrstami jekla. Doplačilo za legure za kvaliteto 304, se je od januarja lani do

marca letos povečalo za faktor 2,45 in bo marca znašalo 810 EUR/t. Podobno se je povečalo tudi doplačilo za legure za kvaliteto 316, ki bo marca znašalo 1.275 EUR/t.

Predvsem azijski proizvajalci v zadnjem obdobju povečujejo proizvodnjo nerjavnih jekel serije 200 in feritnih jekel. Pretežni del povečanega obsega proizvodnje bodo po napovedih izvozili na Kitajsko, kjer se bo povpraševanje po nerjavnih jeklih v letošnjem letu povečalo na štiri milijone ton, kar je 18 do 20 odstotkov več kot lani. Tudi pri porabnikih nerjavnih jekel se v določeni meri in na nekaterih segmentih že spreminja struktura potrošnje, saj pri trenutnih cenovnih ravneh nerjavnega jekla ne ustvarjajo več toliko dobička kot prej, oziroma vse težje prenašajo breme porasta cen jekla v cene svojih izdelkov.

Janka Noč

IZ SVETA JEKLA

REKORD PRI SEKVENČNEM VLIVANJU

V ameriški železarni AK Steel v Middletownu, Ohio, so dosegli nepojmljiv (za naše razmere) svetovni rekord v številu zaporedno neprekinjeno vlitih šarž ogljikovih jekel na dvožilni kontinuirni livni napravi. V sekvenci, ki se je začela 28. decembra 2003 in zaključila 5. februarja 2004, so brez prekinitve vlili kar 1354 šarž. Vlivanje so prekinili zaradi načrtovanih vzdrževalnih del. Delavci so na napravi za kontinuirno vlivanje v času sekvence ulili 300588 ton slabov.

Ta izredni svetovni rekord middletownskih jeklarjev pa ni edini rekord, ki so ga dosegli jeklarji koncerna AK Steel. V jeklarni Ashland, Kentucky, so dosegli svetovni rekord v dolžini sekvence na enožilni livni napravi. Rekord so postavili 26. septembra leta 2002, ko so vlili zadnjo od 1851 šarž ogljikovega jekla vlitih v sekvenci.

Rekord pa držijo tudi pri vlivanju nerjavnih jekel. V jeklarni koncerna AK Steel, v Mansfieldu, Ohio, so v oktobru leta 2002 zaporedno brez prekinitve vlili 32 šarž feritnega nerjavnega jekla tipa AISI 409 (maloogljikno feritno nerjavno jeklo, ki se uporablja predvsem v avtomobilski industriji za izdelavo delov izpušnih sistemov).

AK Steel je proizvajalec ploščatih izdelkov (pločevine) iz ogljikovih in nerjavnih jekel ter elektropločevine, ki so namenjeni za avtomobilsko industrijo, strojogradnjo, gradbeništvo in za izdelavo cevi. (Koncern AK Steel je včasih nosil ime ARMCO, od katerega je Železarna Jesenice v času izgradnje hladne valjarne kupila licenco za izdelavo nerjavnih jekel in za proizvodnjo elektropločevin).

Povzeto po ASM Industry News
Aleš Lagoja

Pokrita parkirišča za kolesa

Verjetno nisem edini, ki se je začel voziti v službo s kolesom. Seveda, kadar vreme dopušča. Prav gotovo pa bo takšnih iz leta v leto vedno več. Kolesarjenje je koristno zaradi mnogoterih vzrokov, ki jih dobro pozna vsakdo (varovanje okolja, varovanje zdravja, prometne konice, parkirna mesta...).

Kolesarji pogrešamo urejene pokrite prostore za shranjevanje koles pred glavnimi vhodi v Acroni, garderobami, pa morda še kje, kjer prostor to dopušča. Kolesa, nekatera vredna manjše premoženje, zdaj puščamo na vseh mogočih in nemogočih krajih. Pred mnogimi leti je bil pokrit prostor za kolesa pred vsakim vhodom v Železarno, ki jih ni bilo malo... Verjetno se jih nekateri še spominjajo.

Vse razvite države posvečajo kolesarjem vedno več pozornosti. Za primer lahko vzamemo Nizozemsko, kjer se tudi managerji v kravatah vozijo v službo s kolesi. Mimogrede, po nekaj let starih podatkih je samo v Amsterdamu 550 000 koles. Danes jih je prav gotovo več.

V želji da bi ustrezne službe naše družbe prisluhnile kolesarjem, vas lepo pozdravljam.

Predlog pokritih in ustrezno nadzorovanih kolesarnic je na mestu in ga bomo poizkušali čim hitreje uresničiti. Za začetek bomo poiskali rešitev za glavni vhod.

V imenu uprave Ljubo Osovníkar

Seznam delavcev, ki so uspešno zaključili šolanje

Mogoče se motim, a mislim, da ste iz seznama delavcev, ki so leta 2003 uspešno zaključili šolanje, izpustili gdč. Ano Marijo Kofol.

V Novicah objavljamo tiste delavce, ki so uspešno zaključili izobraževanje ob delu. Omenjena delavka pa je bila naša štipendistka na FNT in je šolanje zaključila iz tega naslova. Izjemoma smo jo zaposlili, čeprav takrat še ni diplomirala.

Maja Smolej

Avtomat za Coca Colo pred vhodnim terminalom

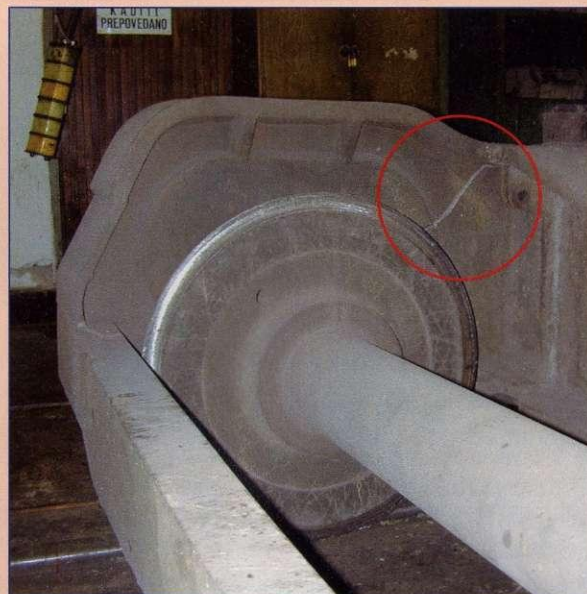
Že dalj časa opozarjam, da avtomat ne stoji na primernem prostoru ter da je potrebno odstraniti podstavke. Le-te je lastnik avtomata pred kratkim odstranil, zdaj pa se je poleg avtomata pojavil neestetski koš za odpadno plastično embalažo. Uporabniki avtomata so umazali tudi steno stavbe.

Moja želja je, da lastnik avtomata oziroma tisti, ki je zanj odgovoren, avtomat odstrani s tega mesta, očisti pa naj tudi steno.

Janez Vilman, gospodar stavbe

Nepredvideni stroški

To so posledice težkega metalurškega dela, ki ogroža varnost okolice, povzroča nepredvidene stroške in okrnjenemu vzdrževanju jemlje prepotrebni čas za normalno vzdrževanje.

Na posnetku je gibni podstavek livnega voza, nosilnosti 120 ton, ki je močno predimenzioniran, pa kljub vsemu ne prenese vseh obremenitev. Z rdečo črto je označeno počeno mesto.

Vzdrževanje železniškega transporta

IZVLEČKI IZ ŽELEZARJA 12/53 IN 1/54

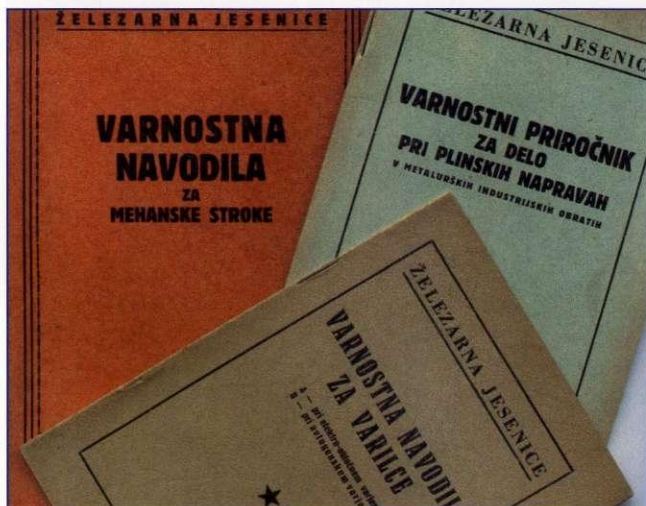
REALIZACIJA PLANA 1953 IN ELEKTRIČNI MRK NA ZAČETKU LETA 1954

Na 9. rednem zasedanju Delavskega sveta je direktor tov. Viktor Ropret spregovoril o uresničitvi plana v preteklem letu. Opravili smo 12.846.311 delovnih ur, od tega 571.600 nedeljskih in prazničnih ter 156.094 nadur. V primerjavi z letom 1952 je to 483.488 ur več, kar je občutna razlika. Lansko proizvodnjo smo izpolnili s povprečno 5709 delavci na dan po spisku, dejansko pa s 4924 delavci. Tako je v letu 1953 dnevno manjkalo 785 delavcev, pri tem pa bolniške predstavljajo zelo visok odstotek: do 7 dni 30.829 in nad 7 dni 73.645 delovnih dni, kar bo treba v prihodnje temeljito analizirati. V glavnem so obrati lani delali dobro in dosegli ali presegli planske zadolžitve.

Žal je tov. direktor glede proizvodnje na začetku leta 1954 opozoril na kritično stanje zaradi pomanjkanja električne energije. Več obratov je moralo zmanjšati dejavnost in ukiniti eno ali več izmen. Ker na ta način ne bomo dosegli zastavljenega plana, nam grozi, da se bo treba pripraviti na 80% plače. Po direktorjevem poročilu so člani DS razpravljali predvsem o tem, ali naj gre odvečna delovna sila na dopust ali se zaposli drugje. Večina je bila za to, da se zaposli pri drugih delih (urejanje okolice, novogradnje), ki bi jo po mnenju direktorja plačali iz rezervnega sklada. To bi bila ena od rešitev težkega stanja, zaradi katerega v Sloveniji ne obratuje že več tovarn...

VARSTVO PRI DELU

V naporih za kakovost izdelkov je Železarna v preteklem letu izboljšala tudi varnostne razmere naših delavcev. Ponosno lahko trdimo, da smo imeli doslej najnižji odstotek delovnih nezgod, kar obstaja podjetje. Leta 1953 jih je bilo glede na število delavcev 15,2 %. To smo dosegli ob vsesplošni podpori našega direktorja,

Knjižice z navodili za varno delo iz konca štiridesetih in začetka petdesetih let prejšnjega stoletja.

upravnih organov in sindikata Železarne, ki je za preventivo in zaščitna sredstva žrtvovala okoli sto milijonov dinarjev. V borbi za zmanjšanje števila nesreč smo uvedli tudi tekmovanje med obrati, ki smo ga vzpodbudili z denarnimi nagradami.

Sicer je bilo največ delovnih nesreč v izrazito metalurških obratih in

prometu, glavni vzroki pa zastarela tehnologija, utesnjenost, neuporaba zaščitnih sredstev in neupoštevanje varnostnih predpisov. 60 % vseh nesreč se je zgodilo zaradi osebne neprevidnosti, po 9 % pa zaradi nespretnosti in pomanjkljive zaščite. V letu 1953 se je zgodila 1001 nesreča, od tega 934 lahkih, 65 srednjih, 7 težkih in 5 smrtnih. Zanimivo je, da so se vse smrtne nesreče zgodile v poletnih mesecih, ko je večina naših delavcev zaposlena še s kmetijskimi opravili doma.

Kljub vsemu je tekmovanje za znižanje delovnih nesreč obrodilo uspešne sadove, saj je bil opazen trend postopnega upadanja le-teh. Samo večja pazljivost vsakega posameznika in zavest, da je metalurška industrija ena najnevarnejših, bo pripomoglo, da bomo število nesreč še bolj zmanjšali, znižali gospodarsko škodo in tudi tako pripomogli k dokončni izgradnji socializma...

IZNAJDITELJSTVO KOT POMEMBEN IZZIV

Naša železarna ima za tovrstno delavnost v svojem sklopu poseben referat, ki je žal le bolj administrativen organ. Nameščenec, ki predloge sprejema, registrira in oddaja naprej, ne zadošča, saj bi moralo biti takšno delovno mesto »pokrito« s strokovnjakom, ki se izkazuje z znanjem iz pravnega in tehničnega področja. Ko pa neka iznajdba, inovacija ali izboljšava vendarle pride skozi omenjeni referat, se znajde na situ, ki je sestavljeno iz dveh komisij. Prva ali nižja predloge pretehta in okvirno oceni končni efekt, druga ali višja pa po preteku določene dobe ugotavlja dejansko dosežene prihranke in dobičke. Na osnovi predložene dokumentacije, ki se v tem času po potrebi lahko še dopolnjuje, komisija končno izda predlog za izplačilo premije, ki ga mora odobriti še Upravni odbor ali glavni direktor.

Po Zakonu je vsa inovacijska dejavnost naših državljanov pod posebnim varstvom države, rezultati pa pripadajo celotni družbi, čeprav jih tehnično izkorišča le eno podjetje. Hkrati imajo iznajditelji pravico do deleža pri prihranku ali novo ustvarjenem dobičku. Premije se izračunavajo iz ekonomske osnove, njihova višina pa je odvisna od značaja in finančnega kazalca tehnične izpopolnitve. Kdor torej iznajdbo ali izboljšavo izkorišča v svojo korist ali korist države, je iz sklada akumulacije dolžan plačevati tudi nagradne premije. Nedvomno je izkoriščanje lastnih inovacijskih učinkov za podjetje najdonosnejša dejavnost.

V Železarni Jesenice je bilo od leta 1945 do leta 1953 odobrenih 1020 koristnih predlogov s področja inovacijske dejavnosti...

SANKAČI SO SE SPOPADLI »NA NOŽ«

Lepa gorska cesta na Planino pod Golico v zimskem času morda še ni imela nikoli doslej takšnega prometa kot letos. Ugodni snežni pogoji so nanjo privabili mnoge sankalce, katerih število so zelo povečala tudi tekmovanja obratov Železarne, ki se jih je udeležilo več kot tisoč naših delavcev najrazličnejših poklicev, starosti in (obeh) spolov. Za prva mesta, ki so bila nagrajena z diplomami in lepimi darili, je bila povsod huda borba, nič manjša pa za zadnja, za katera so podeljevali pare lesenih cokel. Tekmovanja so bila izvedena v okviru izletov ali družabnih prireditev celotnih obratov in so se večkrat razvila v nekoliko »prevesele oblike«, a kdo bi temu zameril, saj je predpustni čas. Vse skupaj je minilo brez večjih nezgod, da pa je bilo tudi nekaj polomljenih sani in kosti, zvitih rok in nog ter razbitih glav, pa je samo po sebi umevno.

Zdravko Kovačič

PREŠERNOVA ZIBELKA

V dneh okoli slovenskega kulturnega praznika, ki ga simbolno določa dan smrti našega najslavnejšega pesnika, naj zapišem nekaj besed o zibelki, ki že dolga desetletja prazna a lepo postлана sameva v spomin na Francetovo rano otroštvo poleg "špampeta" v kamri Prešernove rojstne hiše. In ker mu je bila menda že v zibel položena trpka usoda nesrečnega ustvarjalca, čigar veličina se je začela priznavati šele po smrti, postane smiselno opravičljiv tudi izbor 8. februarja za dan državnega praznika.

Izba s Prešernovo zibelko v ospredju. Foto S. Kokalj

zibke na slovenskih kmetijah še prava redkost. Je rokodelski mizarski izdelek neznanega mojstra, ki je iztesal stranici, končnici in nihalni ploskvi z okrasno valovitimi zgornjimi robovi iz trdne javorjevine in jih s štirimi robniki, ki so zgoraj okrasno struženi, ujel okoli smrekovega dna ter zbil z lesenimi klini. Izbira lesa je imela poleg praktičnega tudi simbolni in varovalni pomen. Tako je smreka po ljudskem verovanju kot večno zeleno tudi sveto drevo (navadno so dno izdelovali iz smrekovega lesa, ker najbolj vpija vlago in je z dodatno izvrtanimi odprtiniami še bolj zračno), na javor pa se navezuje kult smrti in povezanosti s predniki, zato se uporaba javorjevega lesa pri izdelavi zibelke razlaga tudi z namenom, da bi duše prednikov ščitile v njej ležečega otroka kot vernega naslednika rodu pred vsemi zlimi uroki. Zibelko pa na zunanjih ploskvah končnic krasita tudi dve intarziji z upodobitvijo doprsne podobe angela na eni strani ter Kristusovega monograma - IHS, ki se zgoraj nadaljuje v podobo križa spodaj pa v podobo srca, na drugi strani. Oba simbolna znaka sta prav tako vsebovala zaščitni pomen, ki pa je bil lahko še potenciran z uporabo rdečega tkanega traku za prevezovanje otroka preko lesenih gumbov vrh stranic zibelke (dejansko pa zaščita pred padcem).

Zibelka, ki nosi inventarno številko 11 in je dolga 93 cm, široka od 40 in vse do 47 cm ter globoka od 17 do 30 cm, je poleg stenske ure nihalke, skrinje, klopi v hiši in v veži redek in zato še bolj dragocen kos prvotne hišne opreme Ribčevega doma in je bila vrnjena v hišo ob ureditvi Prešernove rojstne hiše v spominski muzej leta 1939. A njena pot vrnitve je zanimiva, zato naj jo orišem po zapisu v 12. knjigi (od strani 397 do strani 406) zbranih del

Kot etnologinja in kustodinja Gornjesavskega muzeja Jesenice, kjer poleg ostalih sedmih muzejskih zbirk, skrbimo tudi za spominsko zbirko v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi, naj svojo pozornost vrnem k zibelki, saj ima kot muzejski predmet in eksponat tudi lastno pestro zgodovino.

Datira v konec 18. stoletja, ko so bile

pisatelja Frana Saleškega Finžgarja, ki je kot Prešernov rojak in pobudnik odkupa in ureditve spominskega muzeja v Prešernovi rojstni hiši zapisal tudi daljši članek.

Zibelko, ki je tekla Francetu Prešernu, kakor tudi njegovim petim sestrkam in bratoma, so k Ribiču v Vrbo pripeljali na bali Mine Svetinove (Prešernove matere). Ko pa se je možila pesnikova nečakinja Polona v Žirovnico, je nekdo tistih, ki so vozili balo z novo zibko, iz hudomušnosti ukradel še staro s podstrešja, češ morda bodo dvojčki. Tako se je preselila v Žirovnico h Kajdižu in od tam s hčerjo Micko k Pestotnikovim.

In ko jo je že njena poročena hči prosila, naj ji za prvo dete kupi otroški voziček, jo je mati zavrnila:

"Nič ti ne bom kupovala gosposkega vozička. Pod streho je čisto lepa zibka. Kar vzemi jo. Če je bila dobra za Ribčevega dohtarja, bo pravšnja tudi za tvoje otroke!" Tako je prišla zibka v novo delavsko hišico v bližnje Moste. Tam pa jo je našel in za zbirko v Prešernovi rojstni hiši odkupil F.S. Finžgar, ki je verjetno prispeval še kakšen kos opreme, saj je zapisal:

"Vesel sem sam sebe, da sem zastavil vse moči za to delo, da se nisem zbal ne potov ne stroškov ne plezanjain plazenja po zaprašenih podstrešjih, kjer sem stikal za hišno opravo, ki je zares iz Prešernove dobe. Ne zamerite mi, če se ob tem po gorenjsko pohvalim, da sem bil jaz tisti vol, ki je ta voz potegnill iz....".

Kot muzealka naj potrdim, da se je na podoben način še danes potrebno potruditi in seveda vse zbirke stalno dopolnjevati. A ker verjetno večina pozna Prešernovo rojstno hišo še iz šolskih ekskurzij, naj omenim le še, da smo v našem muzeju ob 200-letnici pesnikovega rojstva prenovili knjižno zbirko in postavili razstavo Življenje in delo Dr. Franceta Prešerna, zato vas vabimo, da ob priložnosti spet obiščete pesnikov spominski muzej v Vrbi.

Zdenka Torkar Tahir
višja kustodinja Gornjesavskega muzeja Jesenice

Cerkvica Svetega Marka v Vrbi.

ANKETA

**Kaj so rekli o slovenskem kulturnem prazniku?
Ga praznujemo?**

Franc Gašper, PC Vroča redelava

februar je praznik, katerega pomena se Slovenci ne zavedamo dovolj. Praznujemo ga nekako tako, kot smo nekdaj nepotrebno štafeto – med praznujočimi je velika večina osnovnošolskih otrok. Praznovanja po mestih niso organizirana tako, da bi privabila večje število ljudi. Mesta ali vsaj ulice, imenovane

po pesniku, bi morale biti okrašene tako, kot se za tak praznik spodobi. Še dobro, da imamo občino Žirovnica, ki k stvari pristopi tako, kot je treba – preprosto. Osrednja proslava v Ljubljani pa se vedno » sfiži « v dehidriran umotvor »kvazi strokovnjakov« za proslave.

Marko Tarman, Tehnična kontrola

Bolj bi se mi zdelo prav, če bi bil kulturni praznik na obletnico Prešernovega rojstva, 3. decembra. Na ta dan sem običajno v službi. Proslav se ne udeležujem.

Neimenovani

Kulturni praznik je posvečen največjemu slovenskemu pesniku Francetu Prešernu. Ne praznujem, ker sem običajno v službi.

Ednan Čirkič, PC Hladna predelava

Ta dan je izbran zato, ker je obletnica smrti dr. Franceta Prešerna, največjega slovenskega pesnika. Napisal je Zdravljico, ki je tudi slovenska himna.

Mirsad Šečkanovič, PC Vroča predelava

Ne praznujem, saj sem običajno v službi. 8. februar so izbrali za praznik, ker je posvečen največjemu slovenskemu pesniku. Na proslave ne hodim, če imam priložnost, jo spremljam prek TV.

Marija Novak, Uprava

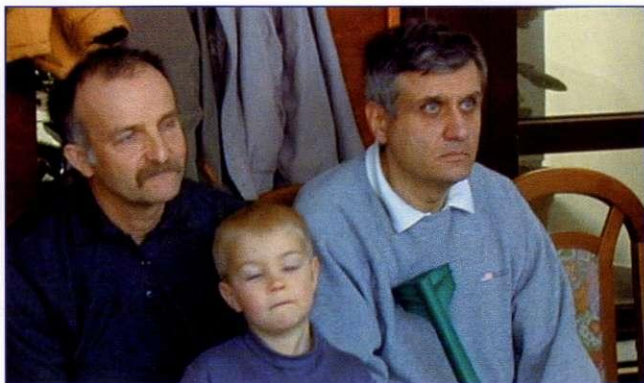
Prešernov dan praznujem z obiskom prireditelj, včasih tudi aktivno sodelujem na priložnostnih nastopih kot članica pevskega zbora Milko Škoberne, Jesenice. Veseli me, da vedno več Slovencev »v srcu dobro misli«, saj se obisk Vrbe ob tem prazniku vsako leto povečuje. Rada prebiram Poezije

in vedno znova spoznavam izrazno veličino našega pesnika.

PTICE IZ PREŠERNOVIH POEZIJ

S priložnostno razstavo ptic, ki jih je kot prispodobne uporabil dr. France Prešern v svojih Poezijah, smo tudi v Acroniju proslavili slovenski kulturni praznik.

Avtor fotografij je prof. Boris Kozinc (na fotografiji levo), ki mu opazovanje in fotografiranje ptic zapolnjujeta prosti čas. S prijateljem Francijem Muellerjem (desno), ki je razstavo popestril s tremi svojimi fotografijami narave, sta jih dopolnila s Prešernovimi verzi. Tudi poetično opisani trenutki, ki jih doživlja pri fotografiranju, so njegovo delo, preberete pa jih lahko v avli upravne stavbe.

Fotografije bodo na ogled do vključno 3. marca.

Vabljeni!

L.M.

INTERVJU

Branko Strmole: "Narava vedno ravna prav."

Branko Strmole je po poklicu univerzitetni diplomirani inženir metalurgije. Kot strokovnjak ne tem področju opravlja delo vodje vroče valjarne. To pa ni njegov edini poklic. Je tudi lovec in velik ljubitelj narave, kjer najde mir in sprostitev po napornem in odgovornem delu. Na pohodih v naravo ga spremlja psička Daša, s katero sta velika prijatelja.

V pradavnini so ljudje lovili in si tako zagotavljali hrano za preživetje. Kakšne so razlike med lovom nekdaj in danes?

Tudi dandanes je še tako pri nekaterih ljudstvih, do katerih še ni prdrila civilizacija. V razvitih predelih sveta pa je odnos do lova drugačen, čeprav se je še marsikje ohranil tako imenovani "kult trofeje" iz preteklosti. Danes je lovstvo dejavnost, ki pomaga uravnati uporabnike narave v naravnem ravnovesju tako z vidika ekologije kot kmetijstva in gozdarstva.

Kako pa ste lovci organizirani?

Prva lovska društva, ki so morala spoštovati Zakon o društvih iz leta 1867, so se na Slovenskem začela ustanavljati v devetnajstem stoletju. Najstarejše, doslej znano in pri oblasteh registrirano, je bilo Lovsko društvo Vrhnika. Kranjska deželna vlada je pravila društva potrdila 22. marca 1878. V pravila so napisali, da je lahko član vsakdo, reven ali bogat, mora pa biti pošten in imeti veselje do lova ter narave. Zdaj so lovske družine združene v Lovski zvezi Slovenije, ki je krovna organizacija slovenskega lovstva. V svojem poslanstvu ima zapisano: "Lovska zveza Slovenije v imenu in za zaščito splošnega interesa družbe ter v skladu z načelom sonaravnega gospodarjenja načrtuje gospodarjenje z divjadjo,

Jutro v gozdu.

izvaja aktivnosti gospodarjenja in varovanja okolja, izobražuje lovce ter javnost obvešča o vseh pomembnih vprašanih ohranjanja divjadi."

V zadnjih časih so se s prihodom demokracije okrepila gibanja za ukinitvev lova.

Tega, da bi lov preprosto ukinili, ne moremo zagovarjati, ker za to ni strokovnih podlag. Takšno razmišljanje je zelo enostransko in ozko. Naloga lovcev je skrb za ohranjanje lovnih vrst živali, zato so nekatere od njih zaščitene. Zaščitili smo jih lovci sami. Tega ni naredil nekdo drug. Ob reorganizaciji gozdarske dejavnosti je Zavod za gozdove Slovenije prevzel nalogo načrtovanja odvzema, (kamor štejemo odstrel, pogin in povoz) vseh lovnih vrst iz gozdov. Lovci tako pripravljamo letne in petletne gospodarske za vsa dela v lovišču in odvzeme načrte po spolni in starostni strukturi lovnih živalskih vrst. Zasledujemo njihovo gibanje v naravi, uravnavamo številčnost in odnos med posameznimi vrstami. Slovenci smo lahko ponosni, saj je naš odnos do divjadi in prostora, kjer se le-ta giblje, nad marsikatero razvito evropsko državo. To potrjujejo tudi številne zveri, ki so se ohranile v naših gozdovih, kot so medved, volk ali ris. Ohranile so se zaradi zavestnega ravnanja in dobre organiziranosti lovstva tudi v preteklosti.

Omenili ste, da so se pri nas ohranile zveri, ki so jih po nekaterih drugih državah iztrebili. Vendar pa nas te zveri tudi ogrožajo. Nemalokrat lahko preberemo vest o obisku medveda v strnjenem naselju, povzročajo pa tudi škodo predvsem kmetom.

Premalokrat poudarjamo, kaj je vzrok, da se zveri pojavljajo v bližini človeka. Vzrok je poseganje človeka v njihov življenjski prostor. Mirnega koticika narave skoraj ni več, pa naj bo to v nižinah, gorah ali gozdovih. Ljudje z iskanjem miru in sprostitev v naravi posegamo v njihovo okolje in jih ogrožamo ter vznemirjamo. Gradnja cest, avtocest in gozdnih poti jih vznemirja. Na njihove poti in pašnike jim postavljamo ovire. Onemogočimo jim dostop do vode, hrane, zato so prisiljene iskati nov prostor. In zato lahko postanejo tudi nevarne. Obenem pa so nekatere vrste - mednje sodijo parkljarji zelo prilagodljive. Tako lahko smjrad vidimo ob avtocestah, poteh in v neposredni bližini naselij. Kljub temu, da je povoz smrjadi zelo velikim predstavlja tudi do 35 odstotkov celotnega odvzema, je njihova številčnost stalno v porastu. Narašča tudi število jelenjadi in divjih prašičev, le da teh ne opažamo tako pogosto, ker so njihove življenjske in prehrabene navade drugačne. V sredini devetnajstega stoletja je bila jelenjad pri nas skoraj popolnoma iztrebljena. V začetku prejšnjega stoletja pa se je stalež ponovno popravil tudi z umetnim vlaganjem jelenjadi iz drugih predelov Evrope. Na Gorenjskem živi alpski jelen, ki ga zadnja leta lahko vse pogostejše videvamo.

Katere vrste divjadi so najbolj ogrožene?

Veliki divji petelin sodi med najbolj ogrožene vrste, zato je že dolga leta zaščiten. Poleg tega so zaščitene vse vrste sov, planinski orel, tudi rušavec, čeprav je v

Veliki divji petelin.

Karavankah in Julijcih njihov stalež zadovoljiv, populacije pa stabilne. Ugotovili smo, da nizek odstrel ruševca ni vplival na njegov stalež oziroma številčnost, vendar smo se kljub temu odrekli lova na to divjad. Zanimivo je tudi to, da je pri nas zaščiten, na Avstrijski strani Karavank pa ne, kar velja tudi za mnoge druge lovne vrste divjadi. Tudi to kaže na naš drugačen odnos do lova. Zaščitene so tudi vse vodne ptice, razen race mlakarice. Zadnje ugotovitve kažejo, da je postal ogrožen tudi gams. Vzrok temu je zopet gibanje človeka po brezpotjih na vse mogoče načine. Ker je gams dnevna žival, nima miru pri prehranjevanju. Iz neznanega vzroka upada število divjih zajcev, zato jih že nekaj let ne lovimo več. Omeniti pa moram še to, da je tudi odstrel nezaščiten divjadi omejen na najbolj primeren čas za vsako vrsto posebej.

Pozimi imate lovci gotovo veliko dela tudi s krmljenjem.

Zadnje raziskave, ki jih je opravil Zavod za gozdarstvo, kažejo, da je krmljenje avtohtonih živali nepotrebno. Tisočletja so se preživljale same. Nov lovski zakon to postopoma uvaža. Krmili bomo le še muflone, ki na težke zimske pogoje niso prilagojeni. Kljub temu ostane še veliko dela v lovišču v smislu nadzora in opazovanja z vse večjim poudarkom na varstvu okolja.

Živali so tudi bolne, prenašajo lahko za človeka nevarne bolezni. Kako ravnete v takšnih primerih?

Pri preprečevanju širjenja stekline smo lovci odigrali pomembno vlogo. Steklina je za živali in ljudi zelo huda in nevarna bolezen. Pri nas še ni posegla med ljudi. Najpogostejši prenašalec je lisica. Zatiranja te bolezni smo se lotili z odstrelom bolnih živali in preventivno s cepljenjem. Lovci smo v naravi odlagali vabe s cepivom in tako bolezen zelo omejili. Rezultati so vidni, saj je v Sloveniji vse manj poginov zaradi te nevarne bolezni. A če vidimo kje lisico, še ne pomeni, da je kužna. Predvsem jeseni, ko mladiči zapustijo mater, jih je večkrat opazimo.

Pred leti so se v velikem obsegu pojavile gamsove garje med gamsi in kozorogi. Kozoroge na meliščih v okolici Ljubelja so skoraj

Veliki divji petelin večkrat izgubi strah pred človekom in ga lahko vidimo na neobičajnih mestih Tale, ki ga vidimo na fotografiji je prišel na dvorišče hiše na Rečici.

iztrebile. V Triglavskem pogorju in Karavankah je ta bolezen stalno prisotna in vse kaže, da je ne bomo mogli povsem izkoreniniti. Ko se je pojavila prvič, so bili veliki dvomi, kako se uspešno boriti proti njej. Nekateri so zagovarjali tudi popoln odstrel, češ da v Sloveniji te bolezni prej ni bilo in da le tako lahko preprečimo širjenje. K sreči je zmagal razum. Kasneje smo ugotovili, da garje niso nekaj novega.

Se divjad pojavlja tudi na območju Acronija?

V obratih je občasno mogoče videti kune belice, v snegu sem opazil lisičjo sled, na bližnjem dimniku pa je lani gneznila postovka. Predvsem pozimi najdemo na jezeru zatočišče mnoge ptice selivke, nekatere pa so se stalno naselile. Na njem se zadržuje že dalj časa lep bel labod, kar kaže na dejstvo, da tudi voda ni več tako onesnažena. Zeleni pas, ki nas obkroža, je dom mnogim živalskim vrstam. Ne povzročajo nam prav nobene škode, zato je vsako preganjanje nepotrebno.

Veliko sva govorila o lovstvu in živalih. Kaj vas je privedlo v vrste "zelene bratovščine"?

Že kot otrok sem večino prostega časa preživel v naravi. In naj že na začetku povem, da moj oče niti ded nista bila lovca. Sam sem spoznaval življenje v naravi, živali in njihove navade. Med lovce sem se vključil že kot študent. Z željo, da bi še boljše spoznal življenje živali v naravi in njene zakonitosti, sem absolviral vse možne vrste izobraževanja na tem področju. Tako sem si pridobil naziv Lovskega mojstra, opravil sem izpit za lovskega čuvaja in preglednika divjačine, na področju lovske kinologije pa izpit za vzgojo in šolanje lovske psov. Zaradi hitrega tempa življenja iščem v naravi mir in sprostitve. Rad opazujem in se v naravi veliko naučim. Je takšna mojstrica, da vedno naredi prav, čeprav ni napisanih nobenih statuten in zakonov. Lep primer je mravljišče in takšnih je še veliko, le gledati je treba z odprtimi očmi ter potrpežljivo čakati.

Zime bo kmalu konec. Število obiskovalcev narave se bo občutno povečalo. Pazite, da ne boste motili njenih prebivalcev. Tudi oni imajo radi mir prav tako kot mi.

L.M.

IZ MIROVE POPOTNE TORBE

Miro prav gotovo spada med tiste sodelavce, ki držijo besedo. Ko sva se lani pogovarjala o Tibetu, Nepal in Himalaji, mi je obljubil potopis z naslednjega potovanja. Lani se je odpravil na načrtovano pot, čeprav sprva ni kazalo najboljše. A začetne težave z urejanjem potrebnih dokumentov so se uspešno končale.

Prijetno branje vam želim!

Lilijana Markež

VIETNAM

Iz letala se odpira pogled na čudovito pokrajino. Občutek, da prihajaš domov... Deveto potovanje v Azijo je gotovo zadovoljevanje pustolovske želje, odmik od domačega rutinskega in dolgočasnega vsakdanjika. Vendar je tudi želja, da bi razumel skrivnostno privlačnost drugačnega, nam tujega, pa vendar tako vabljivega sveta. Želja po tem, da bi ti ta svet nazadnje razložil, zakaj je tako gostoljuben do tujcev in zakaj nam še vedno poklanja iskren nasme, čeprav smo ga s svojo turistično radovednostjo vsaj na površju že oropali prvinskosti in zmotili njegov mir.

Vietnam je uradno socialistična republika, meri 326.797 km², ima 79 milijonov prebivalcev, 65 % je mlajših od 30 let. 84 % je etničnih Vietnamcev, 2 % etničnih Kitajcev, ostali delež pa predstavljajo Chmpe, Kmeri in 60 etničnih skupin. Meji na Kitajsko (sever), Kambodžo in Laos (zahod) in ima 326 km obale ob Južnokitajskem morju. 75 % države je hribovite, najvišja gora je 3143 m visoki Fansipan, na skrajnem jugu pa je delta reke Mekong, ki tam končuje 4500 km dolgo pot od Himalaje pa do morja. Ta del je najrodovitnejši in tam živi večina prebivalcev (90 %). Od severa do juga meri 1800 km, leži med 10 in 22 stopinjami severne širine. Deževna doba na severu nastopi med majem in septembrom, na jugu pa med majem in novembrom. Glavno mesto je Hanoi, ki ima 4 milijone prebivalcev. Turizem pospešujejo Singapurci in napredek je izredno hiter. Denarna enota je dong. Vietnam je zelo animiva dežela z bogato kulturno dediščino, slikovito naravo in dinamičnimi prebivalci. Vojna in razdejanje, ki sta nam poznani iz medijev sta zdaj že zgodovina.

Pot me je vodila preko Brnika, Frankfurta, Singapura in po sedemnajstih urah se je boeing družbe Singapur Airlines dotaknil letališke steze letališča Tan Son Nhat v Ho Chi Minhu (nekdanj Saigon).

Saigon

je največje mesto južnega Vietnama. Ima več kot 6 milijonov prebivalcev, neuradno pa še precej več. Leta 1975 ga je zavzela komunistična oblast in od tedaj se imenuje Ho Chi Minh. V mestu je še vedno čutiti močan vpliv Francozov in Američanov, ki so tu bivali med vojno. Mesto premore preko tri milijone skuterjev, tako da je prečkanje ceste vedno loterija. Razdeljen je na 16 predelov. Središče se razprostira ob reki Saigon. Sestavljajo ga nizke hiše, v katerih se v pritličju vršijo osnovne dejavnosti; nekaj se izdeluje, popravlja, prodaja. V Vietnamu je sicer enopartijski politični sistem, ki pa se obnaša zelo kapitalistično. Vse trgovine, agencije in manjši hoteli so v zasebni lasti, tako da je konkurenčni boj zelo trd. Vsaka

Kaotični promet.

trgovinica, hotel ima ime, naslov in telefonsko številko napisano v angleščini, kar služi za dobro predstavitev.

V Saigonu izstopata dva predela: Prvi je Kitajska črt. V njej je več kot pol milijona Kitajcev. Imajo svoj način življenja, svojo kulturo in svoje šole. Držijo se bolj zase, ukvarjajo se s trgovino, imajo precej denarja, oblast jih sovraži, vendar brez njih ne more. Drugi predel pa je tržnica Ben Than Market, ki so jo zgradili Francozi leta 1914. Centralna kupola meri 28 m v premeru in na njej je ura. Na tržnici

Vojni muzej.

je več kot sto vhodov in izhodov, Tukaj dobiš vse, od hrane, obleke, do gospodinskih pripomočkov.

Nekje na stebri celo piše: "Če neke stvari ne boš dobil, potem je ne potrebuješ."

Glavna pošta.

Center Saigona.

V mestu je kar nekaj znamenitosti. Nekatere od njih sem si tudi ogledal. Na prvem mestu je vsekakor Var Remnants Museum, posvečen ameriško-vietnamski vojni, ki ga obiskujejo predvsem tujci. V spominu so mi ostale fotografije z razpitega pokola v vasi My Loi, ko so Američani 16. marca 1968 z napalmom pobili 504 ljudi in značilen bombnik B 52, ki je razstavljen na dvorišču. Zelo zanimiva je tudi palača neodvisnosti (Reunification Palace). Na dvorišču je razstavljen tudi prvi komunistični tank, ki je prišel 30. aprila 1975 zjutraj v Saigon in s tem označil konec dolgoletne

Notredamska katedrala.

vojne. Potem je tu še znamenita Notre Dame Cathedral. Gradili so jo Francozi med leti 1877 in 1883; Giac Lam Pogoda (religiozno objekt), stara več kot 200 let, generalna pošta in mnogi templji. Nočno življenje je dokaj razvito. Veliko je barov, kjer so popularne karaoke, velika ponudba masaže, Beautiful lady in pa predvsem marihuane. Nočni sprehod pa ni prav nič nevaren, ker kriminal še ni na pohodu. Največja nevarnost in tudi velika možnost pa je, da pohodiš kakšnega brezdomca.

Se nadaljuje.

Miro Koder

2. MESTO V MEDNARODNI HOKEJSKI LIGI

Spremljevalci hokejskih dogajanj so se že navadili, da je hokejska sezona razdeljena na dva dela. Tekmovanje v Mednarodni hokejski ligi je rdeča nit prvega dela sezone, za večino navijačev pa je najpomembnejši drugi del, ko se začnejo končni boji za naslov slovenskega prvaka.

Hokejisti Acronija so prvo nalogo v sezoni opravili zelo dobro. V klubu smo glede na to, da je bila letošnja Mednarodna liga močnejša za tri odlična moštva iz Poljske, načrtovali uvrstitev v polfinale lige. Po rednem delu tekmovanja, ko smo zasedli osmo mesto v ligi, so le najzvestejši pristaši še verjeli v zastavljeni cilj. Toda v zaključnih bojih so fantje dokazali, da so dovolj sposobni za dobre rezultate. Najprej so v treh tekmah uspeli v četrtfinalu izločit poljske državne prvake Unijo (ekipo, ki je v rednem delu prepričljivo osvojila prvo mesto). V polfinalu pa je potem prišlo do tradicionalnega dvoboja z ZM Olimpijo. Z izjemno kolektivno igro in borbenostjo vseh igralcev smo uspeli kar dvakrat premagati Ljubljance v gosteh in se tako že drugič zaporedoma uvrstiti v finale Mednarodne lige.

Sistem tekmovanja je določal, da slabše uvrščena ekipa iz rednega dela najprej dvakrat gostuje, tako da smo odšli na prvi dve finalni tekmi v Novi targ na Poljsko. Želeli smo ponoviti presenečenje iz četrtfinala, toda tokrat se nam žal ni izšlo. Poljaki so izkoristili prednost domačega igrišča, predvsem polnih tribun, ki so bučno spodbujali domače moštvo. Pri tem pa je vseeno potrebno poudariti, da smo bili v obeh tekmah dostojen nasprotnik, tako da je bil to res pravi finale.

Drugo mesto je uspeh. Vedeti je potrebno, da vsa tri poljska moštva iz lige (Wojas, Unija in Tihy) delujejo v mnogo boljših razmerah kot mi. Poleg odličnih domačih igralcev so v vseh ekipah tudi po trije zelo solidni tujci, denarnih težav v teh treh klubih ne poznajo, še največjo prednost pa imajo v močnem državnem prvenstvu in organizirani hokejski zvezi.

Kritike ljubiteljev hokeja na račun letošnje sezone, ko po nekaj tednov gledalci ne vidijo hokejskih tekem Podmežaklo, so več kot upravičene. Žal smo tako kot velikokrat dosedaj Jeseničani, ki smo na to opozarjali že na začetku sezone, ostali osamljeni. Hokejska zveza Slovenije je pač vedela, da v Ljubljani zaradi rokometnega svetovnega prvenstva ne bo možno kar nekaj tednov igrati tekem, zato so sezono prilagodili. Vsi se skrivajo za Mednarodno ligo in gostovanji na Poljskem, resnica pa je drugačna. Poljaki so ob enaki obremenitvi v Mednarodni ligi igrali vzporedno državno prvenstvo, za nameček pa še tekmovanje za poljski pokal. Naši nasprotniki so do finala MHL odigrali že 51 tekem, mi pa 27. Pomembno je, da pisarna HZS zaposluje tehničnega direktorja, pa tajnico in še nekaj direktorjev. Koliko jih je zaposlenih na Jesenicah, niti ne vemo (jih je pa zanesljivo toliko, da v pisarni zmanjka prostora za fikus).

V tem trenutku ni časa za jadikovanje. Državno prvenstvo - kakršno koli je že - se bliža svojemu vrhuncu. Naša ekipa je v tem trenutku v izjemno težkem položaju. V času, ko nastaja ta komentar, zaostajamo za Slavijo za štir točke, za ZM Olimpijo pa tri. Za uvrstitev v tako želeni finale potrebujemo pet zmag in to v petih tekmah. Vsi se zavedamo, da bo naloga zelo težka. Vemo, da sta konkurenta posegla po tujih okrepitevah, mi ostajamo na lastnih močeh. Pa vendar so fantje letos že dokazali, da znajo in zmorejo. Zato upajmo, da bomo v preostalih tednih do konca sezone le dočakali tudi prave tekme v dvorani Podmežaklo in sezono uspešno končali.

Branko Jeršin

...m na Sviščakih.

...liki Snežnik.

vrhu.

I poti na Snežnik.

SNEŽNIK

Notranjska leži v jugozahodni Sloveniji, je kraška pokrajina, toda golih površin ni in je verjetno najskrivnostnejši del v Sloveniji, kjer izginjajo reke in jezera. Posebno zanimiv pa je visoki kraški masiv z najvišjo slovensko nealpsko goro, to je Veliki Snežnik. Bela in strma piramida je bila že nekdanji ilirskim ljudstvom in kasneje Rimljanom od jeseni do pozne pomladi kažipot od Jadranskega morja proti notranjosti celine. V rimskih časih so goro

imenovali Mons Albius, kar pomeni bela gora, zato ker je vrh še dolgo v pomlad bel. Veliki Snežnik kraljuje sredi največjega srednjeevropskega strnjenega gozda, ki je v davni dajal bivališče oglarjem, tolovajem in ubežnikom. Danes pa so v gozdovih gozdni delavci, ki spravljajo les v dolino. Na drevesni meji južnega pobočja, ki je na višini 1500 m, nas pozdravijo bukev, jerebika, redkeje smreka, ki sama dela gozd na severnem pobočju. Planota je polna uval, slemena se brez vsakega reda počasi znižujejo proti dolini Notranjske Reke. Na severozahodu pa se gozdovi enakomerno znižujejo do travniško njivskega sveta, to so Babno polje, Loško polje ter Cerknica.

Planota se sestoji iz krednega apnenca in dolomita. Poleg Velikega Snežnika, 1796 m, je še Mali Snežnik, 1689 m, na vzhodni strani pa so skalnate Holarine, 1685 m. Bližnja sosedja sta Javornik, 1268 m in Risnjak na sosednjem Hrvaškem, višine 1528 m. Južna pobočja pogorja so tudi prva pregrada vlažnemu zraku z Jadranskega morja na poti v notranjost, greben

prisili močne zračne tokove, da se ob njem stisnejo in dvignejo, kar povzroča zgostitev vodnih hlapov. Zato je vrh pogostokrat obdan z oblaki in obdaren z veliko padavinami. Tudi okolica ima izredno veliko padavin, nad 3000 mm letno, vendar voda spričo kraškega sveta takoj ponikne in pride na dan šele ob vznožjih.

Notranjski Snežnik je tudi bogat z alpsko floro. K alpski flori štejemo tiste rastline, ki rastejo nad gozdno mejo, to je zgornjo mejo sklenjene rasti drevja. Nad njo segajo v Sloveniji samo Julijske in Kamniške Alpe s Karavankami in Veliki Snežnik.

Samo pogorje pa je bogato tudi z živalskim svetom medvedi, volkovi, risi, jeleni, vendar naletimo v glavnem le na njihove iztrebke, razen na bežečo rogato žival. Na vrhu pa lahko opazimo tudi gamsa, ki stoji na kakšni razgledni skali.

Sama pot, ki vodi na vrh Snežnika, je privlačna in ni pretežka. Najboljši dostop je po cesti iz Ilirske Bistrice do Sviščakov, kjer na višini 1242 m stoji planinski dom. Od doma pa nas pot pelje po razsežnem, grebenastem, poraščenem in z živalmi naseljenem snežniškem svetu. Po uri hoje prestopimo mejo gozda in pot se vije skozi gozdičke gostega pritlikavega bora. Na koncu pa pridejo na vrsto planinske trate, ki so še pozno pomladi prekrte s snegom. Za celotno pot se porabi okoli dve uri hoje, ki pa hitro minejo po tem čudovitem svetu snežniške planote. Z vrha imamo enkratne razglede na vse strani, na vrhu pa se šele zavemo, kako široka je gozdnata planota, ki ji Snežnik kraljuje. In prav v prihajajočem mesecu marcu, ko se narava v dolini prebuja, vrh pa je še vedno zasnežen, je vredno obiskati ta Notranjski Triglav.

Čas za počitek.

Zadovoljni pohodniki.

STONE KELBL

ŠPIKOV KOT

Zdaj posledice so že bolj jasne,
kar davno prej sem že trdil.
Sem in tja podjetje ugasne.
Se škrat med velike bi skrtil?

Evropa pač ni dobra mati,
ki boža sinčka, če je zleht.
Enostavno dobro ga namlati,
k sosedom pošlje ga na feht.

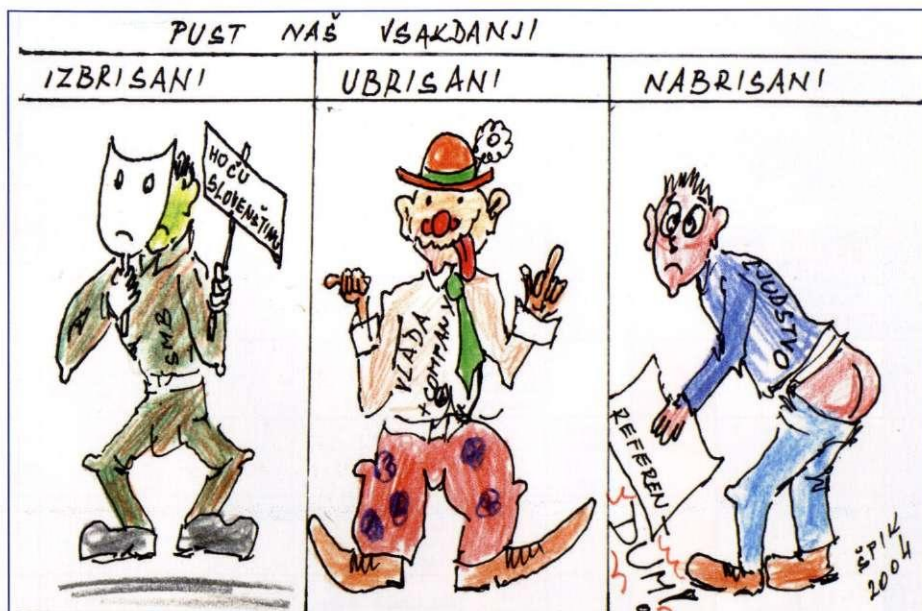
Že tobačna šla je v maloro,
je tam denarcev še in še!
Mi povzroča nočno môro,
industrija vsa k hudiču gre.

Ko s štrajki se rešujejo problemi,
bodočnost nič kaj rožna ni!
Hinavski politični objemi,
so huda kriza, se mi zdi.

Če ni dela, pač ni jela,
hudo stara je modrost.
Lenoba nam prav vse bo vzela!
Šel živet' bom tja pod most.

K sreči vsaj pomlad prihaja,
ne bo me zeblo kakor psa.
Če vprašate me "Kva dogaja?",
prišel sem čisto tja do dna.

Še Pust je res ob pravem času.
Se skrit' je treba pred ljudmi.
Predvsem, če si na slabem glasu -
za masko vsak se dober zdi.

Špikovi prebliski

Ko sem bil majhen so me strašili: "Če ne boš priden,
boš šel v internat!",
danes pravijo: "Če ne boš priden, ti bomo vzeli
internet!"

Današnjim KREATORJEM uspevajo zgolj
KREATURE.S prvim majem gremo v Evropo. Kje so
lepi časi, ko smo rekli: "ŽIVEL PRVI MAJ!"

Voda je vse bolj onesnažena. Pr' toliko svinjarjah je
še dobra.

Bliža se marec ali sušec. Glede na denarnico je bil
tak že januar.

Pomladi fitnes rad uganjam,
bi rad bil mišičast in lep,
vmes mlada leta sanjam,
a ni drugega kot prazen žep.

Gre vse za hrano, kalorije,
za vitamine in za strd!
Res počenjam bedarije,
pa sem še vedno star in grd!

A kaj bi to kako izgledam!
Čeravno nisem mlad in šik,
na življenje pozitivno gledam,
in sem kar srečen.

Boter Špik

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

Pravilna rešitev se glasi:
ČE NA SVEČNICO DEŽI, SE KMALU POMLAD OGLASI.

Izžrebani so bili:

1. nagrada: 5.000 tolarjev;
Katarina Kralj, Na pejcah 11, 4270 Jesenice;
2. nagrada: 4.000 tolarjev,
Jože Bizjak, Cesta 1. maja 106, 4270 Jesenice;
3. nagrada: 3.000 tolarjev,
Miha Ambrožič, Smokuč 93, 4274 Žirovnica.

Nagrade boste prejeli na blagajni Acroni.
Odprta je vsak dan od 8.00 do 10.00 ure.

S seboj imejte osebni dokument.

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se zahvaljujem
sodelavcem Kadrovskega sektorja,
Kontrolinga in Telefonske centrale za
izrečena sožalja, podarjene sveče in
denarno pomoč.

Dominik Kučina

				AVTOR: DRAGO RONNER	NEMŠKI IZUMITELJ (NIKOLAUS)	KOT PRI NOGOMETU	MAKEDON. KOLO	SADNO DREVO	PAPIRNATA KAPA	MALIH	SAMOSTAN- SKI NOVINEC	NADAV	MARINI JE KIPAR	POSTENJE	JESENSKI MESEC	ORODJE ZA KOPANJE
				DEL TELESA, UD									VRTNINA			
				BIKO- BOREC SKANDIN. DROBIŽ									ČUTILO ZA VID TEKOČA VODA			
ETON JE KOLIDŽ PRI LONDONU	NASPRO- TJE PESIMISTA	ŽLAHTNI PLIN ŠPORTNO OBLAČILO					ST. INDIJ. JEZIK OSEBNI ZAIMEK						KOLIDŽ PRI LONDONU USTNA VOTLINA			
ZAREZA V SODU					GRŠKI BOG VETROV NEPRIJET. OBČUTEK				DRUŽINA GRADITEL. GODAL IZ CREMONE	KRATEK POTEG PREDIVO				BIZMUT IZDELKI IZ MESA		
KOZEL				SRNJI SAMEC OSKAR NEDBAL								SL. KEMIČ (MAKSI) RUŠA, DRN				
MOŠKI PEVSKI GLAS							NORVEŠKI SMUČAR (KJETIL ANDRE)						VEK NEKDANJI EGIPTOV. POLITIK			
SUMERSKA BOGINJA PLOD- NOSTI							MALAJSKA BLAZNOST	PLEME, ROD	TROJANE V ANTIKI ARTUR						DERIVAT AMONIKA	ITALIJAN. IGRA S PRSTI
LEPOTNA KRALJICA				MARATON. TEK MESTO V JV FRANC.								POKRAJINA V VIETNAMU				
ŽENSKO IME					IT. KIPAR (MARINO) NIKELJ							SRB. PIS. MATAVULJ ŽERJAV GREGOR				
ORGANIZ. SKUPINA LJUDI									DIPLOMANT TEHNIŠKE FAKULTETE							
PREMI- ŠLJENO RAVNANJE								INANA JE SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI	PLAČILO ZA DOBRO OPRAVLJE- NO DELO							

NAGRADNA KRIŽANKA RTC KRANJSKA GORA

Nagrade poklanja **RTC Žičnice Kranjska Gora**, ki vas vabi na svoja smučišča.

1. nagrada: 3 dnevne vozovnice

2. nagrada: 2 dnevni vozovnici

3. nagrada: 1 dnevna vozovnica

Žrebanje bomo izvedli v ponedeljek, 7. marca, zato z rešitvami pohitite.

Nagrajencem bodo z Uprave Žičnic po pošti poslali potrdila oziroma vozovnice.

Geslo z obarvanih polj prepisite v kupon in pošljite do 5. marca po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o., C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na ovojnico pripišite "NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v Acroniju lahko rešitve oddate tudi v mnenjske skrinjice - brez ovojnic. Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

Uredništvo

PRIIMEK IN IME:

odreži

ULICA IN HIŠ. ŠT.:

GESLO:

POŠTA: